Rok IV

ROCZNIK

ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ OGRODNICZYCH

1931

WARSZAWA, BAGATELA 3.

Rok IV

ROCZNIK

ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ OGRODNICZYCH

1931

WARSZAWA, BAGATELA 3.

DRUKARNIA NOWOŚWIECKA WARSZAWA, NOWY-ŚWIAT 57.

Ogrodnictwo polskie w 1931 r.

Przystępując do scharakteryzowania położenia gospodarczego ogrodnictwa polskiego w 1931 r. podobnie jak w latach ubiegłych będziemy rozpatrywać oddzielnie każdy z pięciu jego działów. Jednak pierwszych parę uwag należy poświęcić ogrodnictwu jako całości.

Rok 1931 był rokiem pogłębiającej się depresji konjunkturalnej, był rokiem t. zw. kryzysu gospodarczego. Kryzys, będący zjawiskiem ogólnoświatowym, nie ominął i Polski, dając się jej dotkliwie we znaki.

Należy sobie uzmysłowić ścisłą zależność ogrodnictwa od dwuch kategorji spożywców: rolników (również i ogrodników) i ludności miejskiej.

Dwa działy produkcji ogrodniczej pracują dla rolnictwa: są niemi szkółkarstwo i nasiennictwo. Odbiorcami drzewek i nasion są w głównej mierze rolnicy i ogrodnicy. To też konjunktura w tych działach zależy od konjunktury w rolnictwie. Przy szkółkarstwie dołącza się jeszcze jeden moment — zakładanie sadu ma charakter inwestycji, która zaczyna się rentować po kilku latach, przyczem w okresie poprzedzającym owocowanie sadu niezbędne są stałe nakłady na ten sad.

Sadownictwo, warzywnictwo, kwiaciarstwo handlowe — pracują dla zaspokojenia potrzeb ludności przeważnie miejskiej. Pomyślność tych działów wytwórczości ogrodniczej w dużej mierze zależy od zdolności nabywczej tej ludności. Zależność nie jest jednakowa w całej tej grupie.

Jeżeli najpospolitsze warzywa i owoce mogą uchodzić za artykuły pierwszej potrzeby, to owoce luksusowe, nowalje warzyw produkowane pod szkłem, rośliny ozdobne i kwiaty są jeszcze w Polsce artykułami dostępnemi tylko zamożniejszej ludności. Poziom przeto zamożności w warstwach inteligencji i sfer posiadających decyduje o ich konsumpcji.

Jeśli oprzemy się na powyższych założeniach — dojdziemy do wniosków, że kryzys w ogrodnictwie w roku sprawozdawczym przybrać musiał ostrą formę.

Trwający nadal kryzys rolniczy obniżył wydatnie zdolność nabywczą rolnika. Pogłębiający się kryzys przemysłowy i handlowy zubożył ludność miejską, a szerzące się bezrobocie wyrzuciło poza nawias konsumentów produktów ogrodniczych liczne rzesze bezrobocznych.

Kryzys w ogrodnictwie zaznaczył się wyjątkowo silnie w drugiej połowie roku sprawozdawczego. Zachwiał on podstawami wielu

bardzo starych i solidnie prowadzonych zakładów ogrodniczych, które, posiadając znaczny majątek nieruchomy, nie rozporządzały dostatecznym kapitałem obrotowym, którego nie mogły również uzyskać w drodze pożyczki.

Jednak wypadków upadłości ew. nadzorów sądowych było w ogrodnictwie niezbyt wiele, co przypisać należy temu, iż gospodarswa ogrodnicze w przeważnej swej ilości traktowane jako gospodarstwa rolne nie podlegały postępowaniu upadłościowemi w b. zaborze austryjackim i rosyjskim. Natomiast wiele z nich istniało i istnieje dzięki cichemu moratorjum udzielonemu przez wierzycieli swym dłużnikom.

Położenie gospodarstw ogrodniczych w dużej mierze zależało od ich zadłużenia. Warsztaty zadłużone powyżej 20% — 30% swej substancji majątkowej napotykały na trudności w regularnym uskutecznianiu wypłat, zadłużone powyżej 50% wogóle nie były już w możności sprostać swym zobowiązaniom.

Stąd też na jesieni powstały dla wielu warsztatów ogrodniczych duże trudności przy spłacie zaciągniętych na wiosnę pożyczek w bankach i spółdzielniach kredytowych i towarowych, co stale wpływało ujemnie na płynność gotówkową tych instytucji.

Ceny na wszystkie prawie produkty ogrodnicze (z wyjątkiem owoców) znacznie spadły. Najsilniej wystąpił spadek cen w szkółkarstwie i kwiaciarstwie.

Bilans handlowy Polski w zakresie produktów ogrodniczych był nadal bierny.

Przedstawia się on jak następuje:

NAZWA	Przywóz		Wywóz	
	Ilość kwintali	Wartość w 1000 zł.	Ilość kwintali	Wartość w 1000 zł.
Warzywa	99.307	3.074	5.447	1.221
Owoce i jagody świeże (łącznie z południowemi)	392.032	20.248	5.564	166
Orzechy	21.781	3.483	—	—
Przetwory z owoców i warzyw . . .	106.307	12.782	3.111	435
Rośliny żyjące i cebulki kwiatowe .	11.186	3.597	41.377	1.603
Nasiona (ogrodowe)	2.084	937	1.025	118
ogółem	632.697	44.121	56.524	2.444

Jeśli nawet wyodrębnić z tegu bilansu 236.994 q wartości 12.850.000 zł. przypadające na owoce południowe (winogrona, pomarańcze, cytryny i inne) deficyt naszego bilansu handlowego w zakresie produktów ogrodniczych wyniesie 28.827.000 zł.

Deficyt ten w latach ubiegłych wynosił (w 10000 zł.):

1928 — 30.443
1929 — 35 897
1930 — 31.103

Z krajów importujących do Polski na pierwsze miejsce wysuwają się Włochy (owoce południowe, pomidory, cebula), Stany Zjednoczone (jabłka świeże, śliwki suszone), oraz Węgry (winogrona, cebula, melony, kawony), natomiast głównymi odbiorcami naszego eksportu są nadal Niemcy, do których wywozimy potrochu warzyw, owoców, głównie zaś wiklinę i rośliny lecznicze.

Udział poszczególnych krajów w imporcie i eksporcie produktów ogrodniczych przedstawia się jak następuje:

PAŃSTWA	Przywóz		Wywóz	
	Ilość kwintali	Wartoćć w 1000 zł.	Ilość kwintali	Wartość w 1000 zł.
Anglja	——	——	511	30
Austrja	16.948,3	1.660	106	4,3
Belgja	2.286	46	——	——
Cejlon	211	25	——	——
Chiny	1.695	133	——	——
Czechosłowacja	13 932,6	1.368,4	2.902	100,3
Danja	101	138	52	13
Francja	7.595,3	2.061,2	219,3	42,5
Hiszpanja	6.918	577	——	——
Holandja	11.851	1.222,6	4.174	166
Indje Bryt.	235	26	——	——
Jugosławia	27.619	2.481	——	——
Litwa	——	——	135	25
Łotwa	16	3	951	45
Niemcy	42.135,2	3.087,9	30.796,3	1.108
Rumunja	41.176	1.599	45	8
St. Zjednoczone	90.135	7.997	——	——
Szwajcarja	1.180	59	——	——
Turcja	700	194	——	——
Węgry	88.989,6	2.000,6	10	2,3
Włochy	193.175,3	11.367,6	112	9,1
Z. S. S. R.	681	116	12	1
Inne kraje	85.116,7	7.958,7	16.498,4	889,5
ogółem	632.697	44.121	56.524	2.444

Wogóle stwierdzić należy, iż w porównaniu z rokiem ubiegłym import produktów ogrodniczych wzrósł nawet nieco, jeśli chodzi

o wagę, natomiast wartość jego zmniejszyła się o 7.633.000 zł. czyli o 14,7%.

Przypisać to należy spadkowi cen zagranicą na importowane do Polski produkty ogrodnicze.

Natomiast niesłychanie silnie spadł eksport produktów ogrodniczych. W roku sprawozdawczym w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się on o 51.364 q., czyli o 52% — wartość zaś tego wywozu zmniejszyła się o 2.352.000 zł., czyli o 49%.

Przypisać to należy zmniejszaniu się konsumpcji na rynku wewnętrznym droższych artykułów importowanych, pozatem spadek wartości importu wynika ze spadku cen na produkty ogrodnicze na rynkach zagranicznych.

W samym końcu roku sprawozdawczego (29/XII) rozszerzona została reglamentacja dowozu na szereg artykułów ogrodniczych, które odtąd są wpuszczane do Polski w ramach oznaczonych kontygentów.

Reglamentacja ta weszła w życie z początkiem roku 1932. Nie należy jednak spodziewać się znacznego zmniejszenia importu, gdyż kontygenty dowozowe na artykuły ogrodnicze zakazane do dowozu były i są udzielane w bardzo znacznej wysokości.

Od dnia 1/I 1932 r. reglamentacja obejmuje:

z poz. 5 taryfy celnej	Warzywa i okopowe.
z poz. 6 p. 1 również uwaga 1	Jabłka świeże.
z poz. 6 p. 2 również uwaga 1	Owoce i jagody świeże, solone, moczone, prócz osobno wymienionych.

Pozatem obowiązują nadal dawniejsze zakazy przywozu:

z poz. 6 p. 4	Pomarańcze, mandarynki.
z poz. 6 p. 6 i uwaga	Winogrona świeże.
z poz. 6 p. 7	Ananasy świeże.
z p. 7	Suszone i suche owoce i jagody (prócz fig do wyrobu kawy figowej.
poz. 62 p. 11a	Drzewa, krzewy i rośliny żyjące, kwitnące, lub w pączkach, z ziemią, lub bez, w opakowaniu wszelkiego rodzaju.
poz. 62 p. 13	Kwiaty, liście i wyroby z nich.

Na dowóz powyższych artykułów należy uzyskiwać pozwolenia dowozowe, które w ramach wyznaczonych kontygentów udziela Centralna Komisja Przywozowa przy Min. Przemysłu i Handlu.

Podania należy kierować do Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych (na rośliny) i do lokalnych Izb Handlowo-Przemysłowych na owoce i warzywa.

Jeśli chodzi o racjonalną ochronę celną produkcji ogrodniczej, to zapewni jej to dopiero nowa taryfa celna, która została już wypracowana i ma zostać ogłoszona w ciągu 1932 r.

Wszystkie działy produkcji ogrodniczej cierpiały nadal na brak organizacji handlowej. Pomijając już znany fakt znacznej rozpiętości cen hurtowych i detalicznych na produkty ogrodnicze w roku sprawozdawczym dołączyła się do tego zła wypłacalność kupców-odbiorców produktów ogrodniczych.

Zaznaczyć wreszcie należy, iż równolegle ze zniżką cen na produkty ogrodnicze nie szła w parze zniżka kosztów produkcji. Zarówno nawozy naturalne i sztuczne, jak węgiel, szkło, narzędzia ogrodnicze nie obniżyły się zupełnie, lub obniżyły się b. nieznacznie. Obniżył się również nieznacznie koszt robocizny, a ciężary podatkowe raczej wykazywały tendencję do wzrostu.

Jeśli się zważy, że spadek cen na niektóre artykuły ogrodnicze sięgał 40°/₀ (najsilniej dał się zaobserwować w szkółkarstwie)— znajdziemy najistotniejszą przyczynę złego położenia gospodarstw ogrodniczych.

SZKÓŁKARSTWO.

Rok sprawozdawczy należy podzielić na dwa okresy: sezon wiosenny i jesienny.

Na wiosnę 1931 r. zapasy drzewek w szkółkach nie były nadmierne. Jeszcze nie zaznaczyła się na rynku wielka podaż drzewek owocowych wyprodukowanych już po klęsce mrozu podczas zimy 1928/29 r.

Z drugiej strony przeważnie usunięto już przemarznięte drzewa i zaznaczył się pęd w kierunku uzupełniania zmarzniętych sadów. Również podkreślić należy, iż zdolność nabywcza ludności w pierwszem półroczu sprawozdawczem była większa, niż w następnem. Pozatem zadawalniające ceny na owoce, przy niskim poziomie cen na produkty rolne, były zachętą do zakładania nowych sadów.

Dopiero na jesieni roku sprawozdawczego zaznaczyła się olbrzymia podaż drzewek owocowych. Ilość tę obliczono na 3.000.000 drzewek. Jeśli wyjść z założenia, że w ciągu zimy wymarzło 15.000.000 drzew owocowych i że w latach następnych w bardzo niewielkim zakresie uzupełniono te straty — ilość ta nie byłaby nadmierna. Jednak przy tak znacznem rozszerzeniu produkcji przed trzema laty nie wzięto pod uwagę możliwości pogłębienia się kryzysu rolnego, jak również spadku zdolności nabywczej całej ludności.

Toteż sezon jesienny 1931 r. zawiódł nadzieje szkółkarzy. Zapasy drzewek wyprzedano w 20—30°/₀, a podkreślić należy, iż zazwyczaj na jesieni szkółki wyprzedają więcej, niż połowę posiadanego towaru. Stosunkowo mniejsza podaż zaznaczyła się przedewszystkiem na grusze i częściowo na śliwy.

Natomiast poziom produkcji znacznie się podniósł. Szkółki, posiadając znaczne ilości drzewek, dostarczały je klijenteli w najlepszej jakości.

Ceny na drzewka kształtowały się jak następuje:

TABLICA № 1.

Ceny roślin szkółkowych według wzorców (Standartów) Związku na sezon wiosenny i jesienny 1931 r. I-szy wybór. Cena w złotych.

NAZWA PRODUKTU	sezon wiosenny			sezon jesienny		
	1 szt.	10 szt.	100 szt.	1 szt.	10 szt.	100 szt.
A. — DRZEWKA OWOCOWE.						
Czereśnie wysokop. . .	6.—	55.—	500.—	4.50	40.—	350.—
„ pienne. . . .	5.—	45.—	400.—	4.—	35.—	300.—
„ półpien. . . .				3.75	32.50	275.—
Grusze wysokop. . . .	7.50	65.—	550.—	6.—	55.—	500.—
„ pienne	7.—	65.—	600.—	5.50	50 —	450:—
„ półpienne . . .	6.50	60.—	550.—	5.—	45.—	400.—
Jabłonie wysokop. . . .	6.—	55.—	500,—	4.50	40.—	350.—
„ pienne	5.—	45.—	400 —	4.—	35.—	300.—
„ półpienne . . .	4.—	37.50	350.—	3.75	32.50	275.—
Śliwy pienne	6.—	55.—	500.—	5.—	45.—	400.—
„ półpienne . . .	5.50	50.—	450.—	4.50	40.—	350 —
Wiśnie wysokop.. . . .	5.—	45.—	400.—	4.50	40.—	350.—
„ pienne.	4.50	40.—	350.—	4.—	35.—	300.—
„ półpienne . . .	4.—	37.50	300.—			275.—
Brzoskwinie krzacz. . .	5.—	45.—		5.—	45.—	400.—
Morele krzacz.	4.50	40.—		4.50	40.—	350. —
Orzechy włoskie z koroną	7.—	60.—	500.—	6.—	55.—	500 —
„ bez korony. . .	5.—	45.—	400.—			
B. — KRZEWY OWOCOWE:						
Agrest pienny	7.—	65.—		8.—	70.—	
„ krzaki	2.50	20.—	180.—	2.50	20.—	180.—
				zł. 1.600—za 1000 szt.		
Porzeczki: pienne . . .	6.—	55.—		7.—	60.—	
„ krzaki . . .	1.50	10.—	80.—	1.35	9.—	70.—
Maliny Malboro i Królowa Targu (inne drożej) za 1000—zł. 130.	—	2.—	16.—			20.—
				za 1.000 szt. zł. 150		
Orzechy laskowe z nazwami	3.—	25.—	200.—	3.—	25.—	200.—
Winorośl	4.50	40.—		4.50	40.—	
C. — POZIOMKI I TRUSKAWKI.						
Poziomki	za 100 szt. zł. 4.— Za 1000 szt. zł. 35.—			bez zmiany		
Truskawki Sharpless . . (inne drożej	za 100 szt. zł. 5.—Za 1000 szt. zł. 40.—					

NAZWA PRODUKTU	sezon wiosenny			sezon jesienny		
	1 szt.	10 szt.	100 szt.	1 szt.	10 szt.	100 szt.
D.—RÓŻE.						
płaczące pień od	180 cm wzwyż			10–12.—		
pienne	9.—	80.—	700.—			
pienne—pień niżej 100 cm.				4.—	35.—	
100—120 cm.				5.—	45.—	
120—140 cm.				7.—	60.—	
półpienne	5.—	45.—	400 —			
krzaczaste I kateg.	1.—	8.—	70.—	1.20	9.—	70.—
„ II „	1.40	12.—	100.—	1.50	12.—	100.—
„ III „	1.80	15.—	120.—	2.—	15.—	120.—
Nowości	ceny do uznania.					

Nazwa produktu	Wysokość w cm.	za 100 szt.	za 1000 szt.
E. KRZEWY ŻYWOPŁOTOWE.			
Caragana arborescens	15—25	5.—	45.—
„ „	25—40	8.—	70.—
Carpinus betulus	25—40	15.—	125.—
„ „	40—70	25.—	225.—
Crategus oxyacantha	15—25	10.—	80.—
„ „	25—40	15.—	135.—
Ligustrum vulgare	roczny	12.—	100.—
„ „	dwuletni	18 —	150.—
Robinia pseudoacacia	40 70	10.—	80.—
„ „	25—40	6.—	50.—

Nazwa produktu	Grubość szyjki	za 100 szt.	za 1000 szt.
F. PODKŁADKI — I wybór. (II wybór o 30% taniej)			
Jabłonie pikowane roczne	8—10 mm.	16.—	120.—
Grusze „ 1—2 letnie.	8—10 mm	20.—	150,—
Czereśnie roczne	8—10 mm.	16.—	120.—
Antypka	8—10 mm.	18.—	125.—
Ałycza i Mirabolana	8—10 mm.	20.—	150.—
St. Julien—roczne	8—10 mm.	24.—	180.—
Rosa canina	6—8 mm.	15.—	125.—

Zazaczyć trzeba, iż zła konjuktura na drzewka na jesieni roku sprawozdawczego postawiła w trudne położenie finansowe niektóre warsztaty szkółkarskie. Przyczyniło się to do pewnej dezorganizacji rynku i podaży drzewka różnych targach i jarmarkach poniżej cen ustalonych przez Związek Wytwórców Drzew i Krzewów, czemu Związek starał się przeciwdziałać.

Równocześnie doznała pewnego zahamowania akcja sadzenia drzewek owocowych prowadzona przez organizacje rolnicze.

Podczas, gdy w sezonie wiosennym akcja ta rozwijała się należycie w oparciu o kredyty Państwowego Banku Rolnego—kredyty te już na jesieni zostały zmniejszone i przyszły znacznie później, niż zazwyczaj, utrudniając całą akcję.

Dowóz zagranicznych drzewek owocowych został prawie całkowicie zahamowany wobec wprowadzenia ochrony celnej (poz. 62 p. 11b tar. cel. w wysokości 50 zł. od 100 kg).

Jeśli chodzi o szkółki drzew i krzewów ozdobnych to jedynie róże dały średni obrót a to dzięki znacznej obniżce cen. Zbyt na inne drzewa i krzewy ozdobne nie był zadawalniający co zarówno należy przypisać ogólno gospodarczemu kryzysowi, jak i specjalnie zahamowaniu ruchu budowlanego i niepowstawaniu nowych osiedli.

SADOWNICTWO.

Jak już z wywodów w dziale szkółkarskim wynika położenie sadownictwa w roku sprawozdawczym było stosunkowo pomyślniejsze, niż w innych działach ogrodnictwa.

Przypisać to należy znacznemu zmniejszeniu się drzewostanu owocowego po klęsce mrozu 1928/29 r. tak, iż krajowa produkcja owoców nie pokrywa zapotrzebowania rynku wewnętrznego.

Tym niejmniej ceny owoców kszałtowały się na niższym poziomie, niż w roku ubiegłym, co uwidoczniają tablice Nr. 2.

Urodzaj w roku sprawozdawczym był niejednolity. Jeśli chodzi o jabłonie — urodzaj wypadł dobrze na kresach wschodnich, średnio w woj. centralnych, zachodnich i południowych. Natomiast dobrze wypadł urodzaj gruszek. Urodzaj czereśni i wiśni można uznać ogólnie za średni, śliw — nawet za mniej niż średni.

Dobrze wypadł urodzaj wszystkich jagodowych, truskawek; poziomek, malin i porzeczek.

Import zagranicznych owoców, jakkolwiek mniejszy, niż w roku poprzednim był bardzo znaczny i czynił dotkliwą konkurencję produkcji krajowej, szczególniej niż ochrona celna na owoce, obniżona w traktatach handlowych, nie chroniła dostatecznie naszej wytwórczości.

TABLICA Nr. 2.

Cena jabłek świeżych na rynku Warszawskim w 1931 r.
Ceny za I gat. (średnie miesięczne)

NAZWA PRODUKTU	Lata	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad
Antonówka . .	1930	—	—	—	—	0.42	0.50	0.71	0.90
	1931	—	—	—	—	—	0.33	0.44	0.66
Grochówka . .	1930	1.63	1.40	—	—	—	—	—	—
	1931	1.67	1.75	2.12	2.32	—	—	—	—
Kronselskie . .	1930	—	—	—	—	—	1.42	1.53	—
	1931	—	—	—	—	—	0.72	0.83	0.52
Kosztela . . .	1930	1.69	1 94	1.50	—	—	—	1.10	1.40
	1931	1.50	—	—	—	—	—	0.65	0.90
Królowa Renet .	1930	2.52	2.77	—	—	—	—	1.50	1.82
	1931	1.50	—	—	—	—	—	—	1.20
Malinowe Oberl.	1930	2.55	—	—	—	—	—	1.25	1.62
	1931	2.25	—	—	—	—	—	0.80	0 87
Oliwka	1930	—	—	—	—	—	—	—	—
	1931	—	—	—	—	0.37	—	—	—
Papierówka . .	1930	—	—	—	—	1.05	1.28	—	—
	1931	—	—	—	—	0.62	0.55	—	—
Boskopskie . .	1930	2.55	2.56	3.—	—	—	—	—	—
	1931	—	2.50	—	—	—	—	—	—
Pepina Ribstona	1930	2.75	3.12	—	—	—	—	1.87	1.87
	1931	1.86	—	—	—	—	—	—	—
Reneta Landsb.	1930	2.29	2.99	3.05	—	—	—	2.02	2.02
	1931	2.28	2.50	2.70	—	—	—	0.75	0.80
Reneta Kaselska	1930	2.35	2 18	1.40	—	—	—	—	—
	1931	—	—	—	2.20	—	—	—	—
Reneta Kulona .	1930	—	—	—	—	—	—	—	1.50
	1931	1.83	2.45	2.55	—	—	—	—	0.90
Żeleźniak . . .	1930	—	—	—	—	—	—	—	—
	1931	2.22	—	—	—	—	—	—	—

Ceny gruszek i śliwek świeżych na rynku warszawskim w 1931 r. Ceny za kg. I gat. (średnie miesięczne).

NAZWA PRODUKTU	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik
Gruszki				
Jedwabnica	0.65	—	—	—
Król Sobieski	—	0.55	—	—
Pomarańczówka	—	0.27	—	—
Fawory tka	—	0.95	—	—
Winiówka saska	—	0.37	—	—
Bera liońska	—	—	0.42	—
S-to Michalska	—	—	0.75	—
Salisbury	—	—	0.44	1.—
Kongresówka	—	—	0.76	—
Bergamotka zwykła	—	—	0.26	0.40
Bera Hardy	—	—	0.90	—
Amanlisa	—	—	0.35	—
Komisówka	—	—	—	1.40
Lukasówka	—	—	—	1.10
Józefinka	—	—	—	0.80
Śliwki				
Jerozolimka	—	1.90	—	—
Renkloda Ulena	—	0.90	—	—
„ Altana	—	0.95	—	—
Fellenberg	—	—	0.75	—
Węgierka zwykła	—	—	0.26	0.50
„ francuska	—	—	0.45	—

Ceny truskawek, czereśni, wiśni, malin, porzeczek agrestu i poziomek na rynku warszawskim w 1931 r. Ceny za 1 kg. (średnie miesięczne).

NAZWA PRODUKTU	Czerwiec	Lipiec	Sierpień
Truskawki	1.97	1.45	—
Poziomki	3.30	1.90	—
Porzeczki	3.50	1.03	—
Agrest kompotowy	1.50	1.20	—
„ dojrzały	—	1.60	—
Czereśnie:	—	1.80	—
„ majówka	1.70	—	—
„ bladoróżowa	1.35	—	—
„ ciemna	1.63	2.03	—
Maliny	—	1.57	2.50
Wiśnie: zwykłe	—	0.78	0.55
„ hiszpanki	—	0.70	0.97
„ szklanki	—	0.60	0.55
„ łutówki	—	1.15	—

TABLICA Nr. 3

NAZWA PRODUKTU	Przywóz 1931	Przywóz 1930	Wywóz 1931	Wywóz 1930	Przywóz 1931	Przywóz 1930	Wywóz 1931	Wywóz 1930
	w kwintalach				w 1000 złotych			
OWOCE I JAGODY OGRODOWE								
Jabłka	81.672	105.366	1.517	32.677	6.016	6.186	62	1.148
Gruszki	877	962	859	221	33	59	24	15
Śliwki	12.966	25.034	3.028	129	376	824	72	6
Wiśnie i czereśnie . .	6.297	7.312	12	1.035	368	536	1	35
Morele i brzoskwinie .	2.409	654	—	—	270	97	—	—
Melony, kawony, dynie i tykwy	50.706	16.555	—	137	321	249	—	27
Inne owoce i jagody ogrodowe	111	97	148	105	14	19	7	8
Winogrona świeże .	57.096	70.424	—	—	2.312	3.629	—	—
Pomarańcze i mandarynki	43.092	51 673	—	413	3.987	4.884	—	42
Cytryny	134.911	121.707	—	—	6.105	6.657	—	—
Inne owoce południowe	1.895	2.992	—	5	446	685	—	1

Przywóz i wywóz owoców podajemy na tablicy Nr. 3 W dalszym ciągu obserwujemy nadmierną podaż owoców letnich i jesiennych i brak owoców zimowych. To też największy import zagranicznych owoców ma miejsce w drugiej połowie zimy i na wiosnę.

Rozwiązania zagadnienia zaopatrzenia Polski w tym okresie w owoce krajowe szukać należy nietylko w zwiększeniu drzewostanu owocowego odmian zimowych, lecz również w należytym przechowaniu owoców w przystosowanych do tego celu przechowalniach — chłodniach.

Istniejące chłodnie np. chłodnię w Gdyni można będzie z powodzeniem użyć do tej akcji.

Nadal obserwujemy najprymitywniejsze formy handlu owocami. Ze względu na złą konjukturę gospodarczą wielu właścicieli sadów, którzy w latach ubiegłych sami je eksploatowali — w roku sprawozdawczym oddali je w dzierżawę, aby zapewnić sobie dopływ gotówki z tytułu tenuty dzierżawnej na przednówku.

Wogóle w sposobie podanią owoców na rynek nie widać poprawy.

Również akcja zwalczania szkodników i chorób owoców nie daje jeszcze widocznych rezultatów, wobec niestosowania się producentów do zaleceń Stacji Ochrony Roślin.

Wytwórczość sadownicza w roku sprawozdawczym nie korzystała z pomocy kredytów banków państwowych, które cofnęły kredyty na akcję zwalczania chorób i szkodników drzew.

Również akcja zakładania nowych sadów, prowadzona przez organizacje rolnicze przy pomocy kredytów Państwowego Banku

Rolnego została zahamowana wobec restrykcji kredytowych, które zaczął stosować Państwowy Bank Rolny w drugim półroczu sprawozdawczym.

Należy wspomnieć tutaj o działalności Komunalnej Kasy Oszczędności na powiat Warszawski, która w obecnych ciężkich warunkach udzielała pożyczek na zakładanie sadów.

WARZYWNICTWO.[1])

Warzywnictwo wysuwa się obecnie na pierwszy plan produkcji ogrodniczej w Polsce. Rozumieć to należy w ten sposòb, iż wartość wytwórczości warzywnej przewyższa każdy inny dział produkcji ogrodniczej.

Rok sprawozdawczy był niezbyt korzystny dla warzywnictwa. Okres nadmiernej suszy, który wypadł na miesiąc maj i czerwiec powstrzymał wegetację, zaś okres nadmiernych opadów, który nasąpił od sierpnia odbił się ujemnie na zbiorze warzyw, które dały się z trudnością przechowywać na skutek złego wysuszenia.

Pomidory i fasola zielona naskutek nadmiernych opadów w okresie dojrzewania dały zbiór niższy, niż średni. Zbiór pozostałych warzyw należy uznać za średni.

Natomiast ceny na większość warzyw w dalszym ciągu zniżkowały, dochodząc do poziomu niepokrywającego już kosztów produkcji.

Ceny te w porównaniu z cenami za lata 1929 i 30 podajemy na tablicy Nr. 4.

Dowóz i wywóz warzyw przedstawiony jest na tablicy Nr. 5.

Import zagranicznych warzyw naogół wzrósł. Największą różnicę widzimy w znacznie zwiększonym imporcie cebuli, pomidorów i ogórków. Główny import cebuli ma miejsce w II kwartale, kiedy już zapasy cebuli krajowej, niewłaściwie przechowywanej, są na wyczerpaniu. Tymczasem cebulę polską dałoby się przechować do nowych zbiorów w odpowiednich przechowalniach — chłodniach. W tym celu należy wyzyskać istniejące chłodnie, przedewszystkiem chłodnię portową w Gdyni, oraz dążyć do powstania chłodni w ważniejszych ośrodkach produkcji warzywnej np. w Warszawie, we Lwowie i t. p.

Również eksport prawie wszystkich warzyw zagranicę jest możliwy i tylko brak należytej organizacji handlowej stoi na przeszkodzie jego zorganizowaniu.

To też powstanie Spółdzielni Warzywników Warszawskich stanowi ważny etap w rozwoju warzywnictwa podwarszawskiego i wrazie rozwoju spółdzielni może posłużyć ona za wzór dla organizacji handlowych w innych ośrodkach produkcji warzywnej w Polsce.

Jeśli chodzi o zwiększenie importu pomidorów i ogórków, to przypisać je należy zarówno pewnemu nieurodzajowi, jak i znacznemu

---

[1]) Wykorzystano dane zawarte w Roczniku Polskiego Związku Producentów Warzyw.

TABLICA Nr. 4

Tablica porównawcza cen warzyw na rynku warszawskim za 1929, 1930 i 1931 r.

NAZWA PRODUKTU	Rok	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Brukiew na wagę	1929	9,50	11,50	13,40	12,—	—	—	—	—	—	—	5,75	5,28
	1930	4,58	3,50	3.75	3,80	3,47	—	—	—	—	—	6,70	6,37
	1931	6,61	7,30	8,86	—	—	—	—	—	—	—	4,52	4,50
Buraki młode w pęczkach . . .	1929	—	—	—	—	54,80	27,63	12,72	7,11	7,—	7,—	7,04	—
	1930	—	—	—	64,44	44,39	15,62	15,22	7,31	7,72	8,—	8,71	—
	1931	—	—	—	55,62	52,28	17,89	7,44	7,25	7,86	7,25	—	—
Buraki na wagę	1929	14,56	21,06	19,—	16,60	13,—	11,	—	—	—	6,—	5,50	5,08
	1930	4,14	3,50	3,32	3,19	2.83	3,50	—	—	—	12,17	7,93	7,81
	1931	8,95	11.69	12,55	18,62	15.33	—	—	—	—	4,31	4,69	4,37
Cebula młoda w pęczkach. . . .	1929	—	—	—	—	—	15.50	20,22	16,50	15,25	14,12	13.83	—
	1930	—	—	—	—	12,75	11,12	20,50	20.81	7,55	11,—	11,—	—
	1931	—	—	—	—	—	26,55	32,19	24,37	19,91	—	—	—
Cebula na wagę	1929	26,—	34,37	43,80	42,—	47,25	75,31	70,36	—	20,75	18,16	19,18	16,72
	1930	14,17	11,19	11,—	13,22	30,28	65,18	—	—	21,43	21,33	23,12	23,87
	1931	32,45	46,62	67,33	85.94	90,—	—	—	—	17,21	16,95	20,44	18,81
Chrzan	1929	181,25	206,25	225,—	196,40	225,—	175,—	175,—	175.—	175.—	175,—	175,—	158,05
	1930	129,47	125,—	125,—	125,—	152,75	168,75	221,87	225.—	241,66	175,—	150,—	156,25
	1931	175,—	175,—	175,—	191,—	128,—	90,—	88,—	73.—	96,—	117,—	73.—	123,—
Fasola strączkowa zielona	1929	—	—	—	—	—	—	56,25	31.38	33,25	83,75	—	—
	1930	—	—	—	—	—	—	78.37	27,75	33,55	45.—	—	—
	1931	—	—	—	—	—	—	47,19	35,—	104.64	—	—	—
Fasola strączkowa żółta	1929	—	—	—	—	—	—	65,—	37,50	43,75	104.58	—	—
	1930	—	—	—	—	—	—	93,37	39,—	64,61	73,75	—	—
	1931	—	—	—	—	—	—	45,31	37,81	97,86	—	—	—
Groch strączkowy	1929	—	—	—	—	—	100,—	73,44	36,87	38,33	90,—	—	—
	1930	—	—	—	—	—	41.25	31,87	51,36	73,16	73,75	—	—
	1931	—	—	—	—	—	73,33	40,—	48,78	70,—	—	—	—

NAZWA PRODUKTU	Rok	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Kalafjory	1929	—	—	—	—	207,50	168,12	54,22	29,33	22,72	28,94	34,38	51,10
	1930	86,88	117,72	—	—	193,—	58,19	43,05	34,37	24,44	42,—	72,44	80.—
	1931	—	—	—	—	220,83	77,39	32,62	30.31	21,14	23,05	19,81	23,41
Kalarepa	1929	—	—	—	—	—	58.25	42,16	20,33	12,78	13,—	14,50	—
	1930	—	—	—	—	90,—	48,25	23,66	23,50	—	—	—	—
	1931	—	—	—	—	163,33	47,89	16,78	12,94	16,07	17,50	—	—
Kapusta biała na wagę	1929	25,19	30,06	43,80	38,30	61,67	—	—	—	17,29	7,16	7,42	10,53
	1939	12,22	11,84	13,62	19,55	50,28	59.12	22,60	3,03	2,79	3,08	3,19	3,36
	1931	4,64	5,84	8,28	9,33	—	—	—	—	5,14	3,92	3,94	6,15
Kapusta biała w główkach	1929	—	26,69	—	—	—	123,33	47,83	16,06	13,69	15,—	16,50	17,17
	1930	23,11	15,—	32,81	51,16	70,—	31,64	12,66	4,78	7,14	9,83	8,87	8,94
	1931	12,66	—	15,86	18,94	42,50	65,—	16,50	15,50	13,—	11,81	12,—	14,81
Kapusta brukselska	1929	144,57	208.69	252,80	245 60	—	—	—	—	—	—	45,—	58,93
	1930	76,87	159,06	250,31	312,50	—	—	—	—	—	16,56	53,31	50,94
	1931	69,72	86,25	133,89	146,75	—	—	—	—	—	55,94	46,87	47.50
Kapusta czerwona	1929	23,44	29,75	40,80	41,—	57.—	—	—	—	30,97	21,33	22,69	15,88
	1930	21,66	40,12	57,12	75,66	69,66	—	—	—	10,57	11,—	11,84	11,44
	1931	14,33	14,87	16,50	22,06	22,75	—	—	26,78	13,50	22,61	12,06	17,68
Kapusta włoska	1929	32,62	46,—	46,70	34,30	—	—	27,20	19.61	16,56	17,11	14,19	16.87
	1930	22,22	35,12	48.43	57,05	46,40	—	—	8,62	8,—	8.—	9,66	13,87
	1931	16,22	22,—	23,25	29,19	41.25	—	16,75	—	17,36	12,50	12,—	12,25
Koperek młody w pęczkach	1929	—	—	—	37,50	44,—	11,87	12,17	9,83	12,29	15,77	30,75	44,—
	1930	—	—	—	58,87	42,28	13,37	40,83	9,78	6,28	7,05	23,37	—
	1931	—	—	—	55,—	56.56	8,64	13,42	13,56	8,—	7,94	30,94	42.50
Marchew młoda w pęczkach	1929	—	—	—	—	238,33	194,50	20,44	10,72	10,06	9,61	9,—	—
	1930	—	—	—	383,33	225,—	45,56	22,33	12,44	10,83	11,—	11,—	—
	1931	—	—	—	—	171,25	—	12,81	8,37	8,78	8,50	—	—
Marchew na wagę	1929	13,78	25,—	21,—	18,60	22,31	30,75	—	—	—	7,12	6,50	4,76
	1930	4,16	3,62	4.12	4,36	5,17	10,69	—	—	—	—	7,17	6,56
	1931	7,89	14,81	18,33	25,37	32,83	67,—	—	—	—	5.19	4,65	4,50

NAZWA PRODUKTU	Rok	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
	1929	—	—	—	—	146,—	90.56	9.12	3.02	2,92	5.83	—	—
Ogórki	1930	—	—	—	243,75	126.—	61.56	22,72	5,12	6,50	—	—	—
	1931	—	—	—	125.—	101,67	57,50	7,22	3.50	2,86	—	—	—
	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pietruszka w pęczkach	1930	—	—	—	—	45,05	22,75	37,94	16,75	13.28	14 22	15,—	—
	1931	—	—	—	—	152 22	23,89	14,37	11,44	11,78	10,64	—	—
	1929	32,62	80,—	73,40	58,—	42,75	33.75	—	—	—	—	17,20	14,44
Pietruszka na wagę	1930	12 33	12,—	15,19	22,61	50,—	168,93	—	—	—	—	23,43	21,87
	1931	31,05	49,81	69,78	92,81	113.89	203,15	—	—	—	—	12.06	12,02
	1929	—	—	—	—	—	—	412,50	115 83	35,75	39,05	76,07	—
Pomidory	1930	—	—	—	—	—	387,50	316,66	43.75	21,39	91,11	238,75	306,25
	1931	—	—	—	—	—	512,—	176,—	40,—	28.—	150,—	379,—	364,—
	1929	34,75	49,31	61.90	33 60	25 44	23,18	25.44	22.44	22.75	22,37	24 86	22,31
Pory w pęczkach	1930	22,33	22,69	23,50	23,61	19,69	28 33	23,75	21,25	22,78	22,18	30,—	43,57
	1931	65,55	70,—	92,78	52,86	71.78	57,17	18.44	17.50	17 50	16,75	15 94	23,44
	1929	—	—	—	—	—	9,25	6.72	3,17	—	—	—	—
Rzodkiewka w koszach	1930	—	—	—	—	4,80	5.25	3.06	3,87	3,93	6,—	—	—
	1931	—	—	—	—	6.60	3,25	2.50	—	—	7,11	—	—
	1929	—	—	—	—	56,60	48.44	29,06	23,05	17,50	—	—	—
Rabarbar na wagę	1930	—	—	—	101.25	53,33	40,06	23.35	—	—	—	—	—
	1931	—	—	—	—	70 83	21,—	14,36	—	—	—	—	—
	1929	—	—	—	97.20	18,25	6,37	4,61	3,42	3,84	3,78	9,06	13,71
Sałata w główkach	1930	28,37	46,—	44,—	25,89	11,18	2,81	7,94	10.50	8,47	7,14	9,12	12,91
	1931	—	59,50	56,55	36,81	20,11	5.08	2,82	3,50	5,29	7,50	14,62	34,06
	1929	85,—	128,75	135,70	83,60	98,75	183,57	—	—	—	—	33,—	27,44
Selery na wagę	1930	16,56	15,—	15,—	17,45	16,94	52,50	—	—	—	—	34,66	27,75
	1931	33,05	47,07	65,—	51,87	83,75	—	—	—	—	—	—	14,37

NAZWA PRODUKTU	Rok	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Szczaw na wagę	1929	—	—	—	466,60	46,94	25,41	22,77	22,50	21,06	23 05	35,—	107,50
	1930	275,—	440,62	471,87	165.83	18,—	25,08	20,22	8,75	12,55	17,83	99,71	343,75
	1931	275,—	504.16	482.13	337,50	37.12	31,67	11,87	11,44	13,07	27,78	103,71	215,—
Szczypior w pęczkach	1929	—	—	45,—	37.80	12.50	15,50	12,22	11,68	14,75	—	—	39,—
	1930	38,—	42.44	40,69	26,—	13,83	10,71	13.50	—	—	—	—	—
	1931	—	—	24,50	26,99	14,78	8.28	8,72	—	—	—	17,92	—
Szparagi na wagę	1929	—	—	—	—	181,25	287.50	—	—	—	—	—	—
	1930	—	—	—	—	303.57	268.75	—	—	—	—	—	—
	1931	—	—	—	—	208,33	137.50	—	—	—	—	—	—
Szpinak na wagę	1929	115 93	187,50	125,—	208,70	45,21	42.81	29,94	25,—	27,—	27,50	25,36	30 55
	1930	72.22	184,06	254.69	51,95	18,61	28,71	20,60	18,30	14.89	14,—	18,50	31,12
	1931	67,50	132,86	156,66	129,17	35,67	50,22	12,19	57 25	17,78	22,—	30,—	90,—
Ziemniaki na wagę	1929	12,25	16,81	19,30	17,—	15,37	10,94	8.50	7,56	6,59	6,69	6,75	6,58
	1930	5,89	5,37	4,97	5,20	5 36	5.56	7,—	—	6,89	6,08	6,69	7,15
	1931	7.72	7,94	10,89	13,87	13,75	13,83	11 62	7,19	6,86	6,64	7,31	7,59

UWAGA: Podano ceny za 100 kg., główek lub pęczków.

obniżeniu ceł ochronnych w traktacie handlowym z Rumunją. Specjalnie zniżka celna na świeże pomidory od dnia 5 lipca uderza boleśnie w krajową produkcję pomidorów pod szkłem, uniemożliwiając jej konkurencję z zagraniczną produkcją polową.

Tablica 5.

NAZWA PRODUKTU	Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz	
	1931	1930	1931	1930	1931	1930	1931	1930
	w kwintalach				w 1000 złotych			
Warzywa								
Kapusta głowiasta	11.349	19.834	2.855	946	198	310	23	5
Cebula	45.552	8.203	405	422	1.424	274	5	16
Inne niewym warzywa	20.589	32.924	130	77	568	709	11	1
Warzywa okopowe' solone' moczone, kwaszone	18	183	313	6	1	5	5	—
Warzywa i okodowe suszone	118	133	2	3	24	37	—	—
Warzywa wykwintne świeże, susz., solone	9.032	5.867	107	234	276	206	12	21
Pomidory i bakłażany	4 277	2.138	2	12	378	317	—	3
Ogórki	8.372	1.168	1.633	640	205	58	66	24

Rozpiętość cen na warzywa wewnątrz kraju jest nadal bardzo znaczna. Przypisać ją należy wysokim taryfom kolejowym. Nie udało się dotąd uzyskać taryf wyjątkowych na przewóz warzyw do Gdyni** i do uzdrowisk. Zabiegi w tym kierunku jeszcze trwają.

Ogólnie stwierdzić trzeba, że jeśli wytwórczość warzywnicza w Polsce nie zorganizuje się należycie pod względem handlowym i nie znajdzie ujścia dla nadmiaru produkcji zagranicą, kryzys w warzywnictwie i nadmierny spadek cen nie da się łatwo opanować.

Kwiaciarstwo.

Trudno twierdzić, aby wytwórczość roślin ozdobnych i kwiatów ciętych. w Polsce była nadmiernie rozbudowana. Przeciwnie jeszcze w wielu działach nie pokrywamy zapotrzebowania rynku. Jeśli w roku sprawozdawczym zmniejszył się i import roślin żywych i kwiatów- przypisać to należy zmniejszonej zdolności nabywczej ludności.

**W chwili wydania rocznika uzyskano już specjalne taryfy wyjątkowe na przewóz warzyw do Gdyni, o czem napiszemy w następnym roczniku (15. VII.32.)

Ogólnie zaznaczyć należy, że produkcja takich roślin, jak cyklameny, chryzantemy, primule' — stale pokrywa zapotrzebowanie rynku. Natomiast w roku sprawozdawczym byliśmy blizcy pokrycia zapotrzebowania na róże i goździki z pod szkła, których wytwórczość w latach ostatnich bardzo wzrosła, a zbyt, jako kwiatów luksusowych, zmniejszył się wydatnie. Jeszcze stosunkowo mała jest produkcja bzów pędzonych.

Specjalną uwagę należy poświęcić importowi cebulek i produkcji takich roślin, jak hijacynty, tulipany i t. d.

Już od szeregu lat obserwujemy zjawisko nadprodukcji roślin cebulkowych. Co gorsza jakość dostarczanych cebulek jest bardzo

T a b l. Nr. 6

NAZWA PRODUKTU	Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz	
	1931	1930	1931	1830	1931	1939	1931	1930
	w kwintalach				w 1000 złotych			
Rośliny i kwiaty żywe								
Kwiaty cięte, liście, bukiety, wieńce	238	223	102	23	176	199	12	7
Inne rośliny żyjące . .	3.018	4.224	10	69	722	1.325	3	2
Cebulki, korzenie i bulwy kwiatowe	1.871	3.105	50	282	892	1.570	3	31

niezadawalniająca, występują w bardzo dużym stopniu choroby i szkodniki cebulek (bakterjoza hijacyntów, czyli Pseudomonas Hyacinthi, ze szkodników — roztocze (Rhizoglyphus) i robaki obłe (Nematodes).

Ogólnie stwierdzić trzeba, że stan ochrony fitopatologicznej dowożonego towaru (głównie z Holandji) jest niezadowalniający i sprawa wymaga szybkiej poprawy. Przedewszystkiem świadectwa fitopatologiczne wystawiane w Holandji opiewają, iż cebulki wolne są od filoksery i nawet korówki wełnistej, natomiast nic nie mówią o chorobach i szkodnikach właściwych roślinom cebulkowym.

Rząd Polski winien żądać wzmocnienia ochrony fitopatologicznej nadsyłanego do Polski materjału cebulkowego, a w razie gdyby mimo zaświadczeń holenderskich stacji ochrony roślin przenikał do Polski towar chory i opanowany przez szkodniki trzeba będzie się zastanowić, czy nie należy sięgnąć do ostatniej broni — zakazu dowozu cebulek i wpuszczania ich tylko w ramach kontygentów z plantacji, które dadzą Polsce całkowitą gwarancją co do jakości swej produkcji.

Jak już zaznaczone zostało wyżej import roślin żywych uległ w roku sprawozdawczym zmiejszeniu. Uwidocznia to powyższa tablica.

Natomiast ceny na rośliny i kwiaty cięte kształtowały się nadal zniżkowo, często poniżej kosztów produkcji.

Nic też nie posunęła się sprawa organizacji handlu roślinami i producenci nadal pozostawali w całkowitej zależności od handlu detalicznego, przyczem wypłacalność tego handlu pogarszała się z miesiąca na miesiąc.

Póki producenci nie zorganizują się i nie stworzą hurtowej sprzedaży roślin żywych, oraz póki sprzedaż za gotówkę (podobnie jak przy hurtowej sprzedaży owoców i warzyw) nie zastąpi sprzedaży na otwarty rachunek, tak długo o poprawie położenia produkcji kwiaciarskiej nie można będzie mówić.

Nasiennictwo.

Pod względem warunków klimatycznych nasiennictwo ucierpiało w roku sprawozdawczym wobec nadmiernej suszy w pierwszym okresie wegetacyjnym i nadmiernych opadów w okresie sprzątania nasion. Zbiory należy ogólnie uznać za średnie. Specjalnie nisko wypadł zbiór nasion buraków pastewnych, jednak wobec znacznych remanentów z roku poprzedniego nie dał się odczuć brak tego materjału i ceny na jesieni były nadal niskie.

Wogóle podaż nasion na rynek była znaczna. Dawał się odczuć jedynie niewielki brak takich nasion, jak pietruszka, cebula, szczypiorek, siedmiolatka.

Hurtowe ceny uwidaczniamy na tablicy Nr. 7.

Po katastrofalnym spadku cen w 1930 r. dała się zauważyć już pewna reakcja. Ceny były niskie, ale w porównaniu z rokiem poprzednim miały tendencję zwyżkową.

Przywóz i wywóz nasion w obrocie międzynarodowym przedstawiamy na tablicy Nr. 8.

Specjalnych zmian w poszczególnych pozycjach importu w porównaniu z rokiem ubiegłym nie daje się zaobserwować.

Coraz większe znaczenie w obrocie nasion odgrywają doroczne jarmarki nasienne, organizowane na początku zimy przez Polski Związek Wytwórców Nasion Ogrodowych i Sekcję Nasienną C. T. O. i K. R.

Jarmark taki odbył się w roku sprawozdawczym na początku grudnia w Warszawie.

Na jarmarkach dokonywane są tranzakcje hurtowe. Producenci zbywają swoją wytwórczość firmom handlującym nasionami.

Jest to wielka giełda, która w dużej mierze decyduje o rynku nasiennym w danym okresie.

IX Jarmark Nasienny w roku sprawozdawczym, mimo trudnych warunków konjunkturalnych, w jakich się odbywał, wykazał ponownie swoją celowość. Zainteresowanie jarmarkiem było duże, a frekwencja zarówno wystawców-producentów, jak i kupców odbiorców znaczna. Tranzakcje gotówkowe były jednak rzadkością i sprzedaż odbywała się głównie na warunkach kredytowych.

TABLICA Nr. 7.

NAZWA PRODUKTU	1931	1930
	w złotych za 1 kg.	
Nasiona warzywne.		
Brukiew	2.50— 3.00	1.50— 3.00
Buraki ćwikłowe	2.50— 3.00	1.50— 2.00
Cebula żytawska	6.00—12.00	5.00— 7.00
Dynia melonowa	8.00—10.00	10.00—12.00
Dynia żółta gęsto siatkowana	40.00—45.00	35.00—40.00
Fasola karłowa	0.80— 2.00	0.80— 2.25
Fasola tyczkowa	0.90— 4.00	1 00— 4,00
Groch cukrowy	1.40— 3.25	1.20— 2.50
Groch łuskowy	0.70— 1.50	0.50— 1.50
Kalarepa	7.00—12.00	7.00—12 00
Kapusta głowiasta biała	8 00—15 00	6.00—15.00
Kapusta głowiasta czerwona	15.00—20.00	9.00—12.00
Kapusta głowiasta włoska	12.00—14.00	7.00— 9.00
Kapusta brukselska	8.00—12.00	8.00—12.00
Mak	1.00— 1.20	1.00— 1.20
Marchwie krótkie	5.00—12.00	7.00—11.00
Marchwie średniodługie	4.00—10 00	4.00— 7.00
Marchwie długie	4.00— 5.00	3.00— 4.00
Ogórki gruntowe	6.00- 15.00	6.00—12.00
Ogórki inspektowe	80.00--150.00	100.00--150.00
Pietruszki korzeniowe	3.50 — 5.00	2.00— 2.50
Pomidory	9.00—50.00	6.00—70.00
Pory	6.00—10.00	5.00—10.00
Rzodkwie	3.50— 5.50	3.00— 5.50
Rzodkiewki	4.00— 8.00	3.00— 5.50
Sałaty	7.00—10.00	8.00—12.00
Selery	10.00 —14.00	10.00—12.00
Szparagi	6.00— 7.00	6.00— 7.00
Szczaw	7.00— 8.00	
Szpinak	1.50— 3.00	
Nasiona kwiatów.		
Astry „Strusie Pióro“ mieszane	75.00—80.00	75.00—80.00
Bratki w różnych odmian. miesz.	60.00—80.00	60.00—80.00
Groszek pachnącySpencera miesz.	8.00—10.00	8.00—10.00
Maciejka	10 00--12.00	10.00—12.00
Nasturcja	5.00— 7.00	4.00— 6.00
Rezeda wielkokwiatowa	10.00—15.00	10.00—12.00

Tabl. Nr. 8

NAZWA PRODUKTU	Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz	
	1931	1930	1931	1930	1831	1930	1931	1930
	w kwintalach				w 1000 złotych			
Nasiona								
Nasiona warzywne i ogrodowe	1.323	1.348	1015	379	698	759	116	148
Nasiona kwiatowe . , .	67	85	—	3	156	124	—	1
Pestki i ziarnka drzew owocowych	694	617	10	39	83	91	2	76

Sprawozdanie

z działalności Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych za rok 1931.

Lista członków:

Związki: Polski Związek Wytwórców Nasion Ogrodowych.
Polski Związek Wytwórców Drzew i Krzewów.
Polski Związek Posiadaczy Sadów.
Polski Związek Hodowców Kwiatów.
Polski Związek Producentów Warzyw.
Centralny Polski Związek Ogrodników.
Wielkopolski Związek Towarzystw Ogrodniczych.
Pomorski Związek Właścicieli Zakładów Ogrodniczych.
Związek Zawodowych Ogrodników na Śląsku.

Towarz.: Towarzystwo Ogrodnicze Warszawskie.
Wileńskie T—wo Ogrodnicze.
Małopolskie Towarzystwo Ogrodnicze.
Lubelskie Towarzystwo Ogrodnicze.
Częstochowskie Towarzystwo Ogrodnicze.
Towarzystwo Pszczelniczo-Ogrodnicze w Płocku.
Towarzystwo Ogrodnicze w Tarnowie.
Polskie Towarzystwo Pomologiczne.

Inne: Wielkopolska Izba Rolnicza.
Pomorska Izba Rolnicza.
Śląska Izba Rolnicza.
Spółdzielnia Kredyt Ogrodniczy.
Kredytowa Spółdzielnia Ogrodnicza Poznań.

Rok sprawozdawczy jest szóstym rokiem działalności Związku.

Charakteryzując ogólnie działalność Związku w 1931 r. stwierdzić trzeba, że kryzys gospodarczy, który szczególniej w drugiej połowie okresu sprawozdawczego znacznie się pogłębił, dał się odczuć w formie wyjątkowo ostrej i w dziedzinie produkcji ogrodniczej, stawiając Związek wobec nowych trudności i nowych zadań.

Kryzys ten odbił się również i na naszej instytucji, powodując zmniejszenie subwencji rządowych oraz zmniejszenie się wpływów ze składek członkowskich od zrzeszonych organizacji ogrodniczych, które walczą z wielkiemi trudnościami finansowemi.

Z tych powodów zmuszony był Związek do przystosowania się do nowych warunków, zmniejszając z dniem 1 lipca 1931 r. ilość zatrudnionych pracowników i obniżając jednocześnie pozostałym pracownikom wynagrodzenie o 35%, t. j. do obecnych norm uposażeń pracowników państwowych w Warszawie.

Mimo tych trudności Związek nie ograniczył zakresu swoich prac na żadnym terenie i prowadził w dalszym ciągu swą działalność zarówno w kierunku obrony interesów wytwórczości ogrodniczej, jak i w kierunku naukowym (Komisja Pomologiczna, Referat Doświadczalnictwa Ogrodniczego w Sinołęce).

Redukcja personelu najsilniej odbiła się na działalności Komisji Pomologicznej, która zamiast 3 etatów dla pomologów pracujących w terenie ma tylko 1 etat — inspektora pomologicznego. Wobec tego prace Komisji, zakreślone na lat 3, nie będą mogły być wykończone w tym terminie.

Związek spotykał się w działalności swej z wydatną pomocą czynników rzadowych, przedewszystkiem Ministerstwa Rolnictwa, które z dużą życzliwością odnosi się do poczynań Związku.

Kontakt z organizacjami zrzeszonemi był w roku sprawozdawczym bardziej intensywny, niż w roku ubiegłym, jednak jeszcze niedostateczny.

Skład Komitetu Związku w roku sprawozdawczym był następujący:

prezes — *Edmund Jankowski*,
wiceprezes — *Piotr Hoser*,
„ — *Józef Marciniec*,
sekretarz — *Stefan Skawiński*,
skarbnik — *Artur Machlejd*.

Członkowie Komitetu: *Bagiński Bogumił, Girdwoyń Aleksander, Kosmol Jan, Piątkowski Stanisław, Pyzio Ignacy, Rożański Marceli, Łubieński Tadeusz, Siedlicki Bolesław, Netzel Edward.*

Skład osobowy Biura Ekonomicznego i Komisji Pomologicznej:

dyrektor — *Aleksander Girdwoyń*,
referent — *Stanisław Deike*,
„ — *Marek Gniazdowski*,
inspektor — *Stefan Celichowski*,
sekretarka — *Wacława Zwierzchaczewska*,
„ — *Zofja Więckowska*.

Sprawy celne i traktaty handlowe.

Pracowano nadal nad obroną projektu nowej taryfy celnej w dziale ogrodniczym na konferencjach w Min. Rolnictwa i w innych ministerstwach oraz w Związku Organizacyj Rolniczych. Projekt nagół zadośćczyni postulatom Związku.

Przedstawiciel Związku brał udział w posiedzeniach specjalnej Komisji wyłonionej przez Związek Organizacyj Rolniczych, na których przedstawił wnioski w spr. zmian w projekcie nowej taryfy celnej w dziale narzędzi i maszyn ogrodniczych. Wnioski te zostały przez Z. P. Z. O. sprecyzowane na piśmie i w większości uwzględnione przez Komisję.

Uzyskano podwyższenie stawki celnej na drzewka owocowe z 6 zł. 50 gr. do 50 zł. od 100 kg.

W związku z ustanowionemi zniżkami stawek celnych w traktatach z Czechosłowacją i Rumunją na jabłka świeże, wiśnie, czereśnie i śliwki świeże, pomidory i ogórki przedstawiono Min. Rolnictwa uzasadnioną rzeczowo opinję, że zniżki te z punktu widzenia krajowej wytwórczości ogrodniczej uważa Z. P. Z. O. za szkodliwe. Specjalną wagę przypisuje Związek w piśmie swoim do Min. Rolnictwa utrzymaniu okresów stawek celnych ulgowych w granicach ustalonych w projekcie nowej taryfy celnej, uzasadnionych wobec Komisji do Gromadzenia Materjałów do Nowej taryfy Celnej.

Przesłano do Min. Przemysłu i Handlu, Dep. Handlowy, uwagi zrzeszonej organizacji Polskiego Związku Wytwórców Nasion Ogrodowych w sprawie stawek w rumuńskiej taryfie celnej na nasiona ogrodowe.

Udzielono poparcia firmom ogrodniczym przy staraniach w Ministerstwie Skarbu o pozwolenie na przywóz z zagranicy po cle ulgowym tych środków owadobójczych, które dotychczas nie są wyrabiane w kraju.

Na życzenie Fédération Horticole Professionnelle Internationale przetłomaczono na język francuski pozycje taryfy celnej, odnoszące się do ogrodnictwa i przesłano tłomaczenie tej organizacji.

Udzielono licznych wyjaśnień ustnie i pisemnie odnośnie stawek celnych na rośliny i inne artykuły ogrodnicze importowane do Polski.

Reglamentacja dowozu.

Przedstawiciel Z. P. Z. O. brał stale udział w posiedzeniach plenarnych oraz Komisji Ścisłej Centralnej Komisji Przywozowej, które odbywają się raz na tydzień.

W związku z projektowanym rozszerzeniem reglamentacji dowozu zabiegano o objęcie zakazami dowozu owoców oraz warzyw. Od dnia 1.I. 1932 r. artykuły te objęte zostały zakazami dowozu i będą wpuszczane do Polski tylko w ramach kontyngentów.

Przyjmowano i opinjowano podania do C. K. P. firm krajowych o zezwolenie na przywóz z zagranicy roślin żywych.

Udzielano ustnych i pisemnych wyjaśnień osobom zainteresowanym co do formalności związanych z importem do Polski artykułów reglamentowanych i obowiązujących kontyngentów dowozowych.

Zagraniczne rynki zbytu.

Propagowano wysyłkę do chłodni w Gdyni próbnej partji cebuli do przechowania podczas zimy i zebrano materjały orjentacyjne

w związku z tą sprawą, Naskutek tej propagandy zrzeszona organizacja Polski Związek Producentów Warzyw zorganizowała wycieczkę swoich członków do chłodni w celu dokładnego zapoznania się na miejscu z warunkami przechowywania w chłodni cebuli i kalafjorów, które w razie pomyślnej konjunktury handlowej mogłyby być wysyłane zagranicę. Uzyskano od „Żeglugi Polskiej“ gotowość przewożenia bezpłatnie swojemi statkami próbnych przesyłek warzyw zagranicę oraz początkowych regularnych transportów tych produktów.

Rozpoczęto starania mające na celu eksport drzewek owocowych do Jugosławji. Sprawę tę przekazano do dalszego załatwienia Polskiemu Związkowi Wytwórców Drzew i Krzewów.

Zwrócono się do f. „Sowpoltorg“ w Warszawie z propozycją dostawy drzewek owocowych do Rosji. Wrazie gdyby okazało się, że istnieje możliwość zawarcia większej tranzakcji na ten artykuł, organizacją eksportu drzewek owocowych z Polski zająłby się Z. P. Z. O.

Proszono Państwowy Instytut Eksportowy o zbadanie możliwości eksportowych na drzewka owocowe z Polski do Niemiec, Łotwy, Estonji i Finlandji.

Z. P. Z. O. współpracował stale z Państwowym Instytutem Eksportowym we wszelkich sprawach, dotyczących eksportu z Polski produktów ogrodniczych, udzielając P. I. E. żądanych informacji i podając adresy firm, które mogłyby podjąć się wysyłki tych produktów zagranicę. Również podawał Z. P. Z. O. do wiadomości organizacij zrzeszonych dane co do zapotrzebowania zagranicy na produkty ogrodnicze z Polski.

Prowadzono korespondencję w sprawach eksportu z firmami zagranicznemi oraz krajowemi.

Zebrano komplet publikacji rządu angielskiego, dotyczących importu do Anglji przetworów warzywnych i owocowych i najważniejsze z nich przetłomaczono na język Polski.

Przedstawiciele Z. P. Z. O. brali udział w konferencjach zwoływanych przez Państwowy Instytut Eksportowy m. in. w konferencjach poświęconych sprawie eksportu rolnego, które odbyły się w październiku i grudniu r. b. i na których powzięte zostały wnioski do przedłożenia władzom za pośrednictwem Państwowego Instytutu Eksportowego.

Taryfy kolejowe.

Wystąpiono do Pana Ministra Komunikacji z podaniem o przyznanie Z. P. Z. O. mandatu w Państwowej Radzie Kolejowej, motywując prośbę w ten sposób, że za przyznaniem ogrodnictwu własnego przedstawiciela przemawia wiele względów, jak: duża różnorodność artykułów ogrodniczych, łatwe uleganie zepsuciu tych produktów podczas transportów, przez co artykuły te wymagają specjalnych warunków transportowych (wagony—chłodnie), dostawa okresowa niektórych produktów (drzewka, owoce, aprowizacja uzdrowisk i letnisk), możliwości eksportowe istniejące dla warzyw oraz przetworów warzywnych i owocowych, co pociągałoby za sobą konieczność wprowadzenia odpowiednich taryf kolejowych.

Przesłano Związkowi Organizacyj Rolniczych R. P. odpowiedź na kwestjonarjusz w sprawie taryf kolejowych w odniesieniu do ogrodnictwa. Dane zawarte w tym kwestjonarjuszu zostały przedstawione przez Z. O. R. specjalnej Komisji, wyłonionej przez Komitet Taryfowy Państwowej Rady Kolejowej. Odpis odpowiedzi na powyższy kwestjonarjusz przesłano Min. Rolnictwa. Postulaty Z.P.Z.O. znalazły w dużej mierze aprobatę Komisji.

Rozsyłano okólniki do zrzeszonych organizacyj, informujące o wprowadzonych ulgach przy przewozie produktów ogrodniczych.

Udzielano ustnych i pisemnych wyjaśnień co do wysokości stawek przewozowych dla poszczególnych produktów ogrodniczych, zarówno organizacjom zrzeszonym, jak i wszelkim osobom i firmom zainteresowanym.

Sprawy podatkowe.

Opracowano „średnie normy dochodowości" produkcji ogrodniczej z 1 ha w 1930 r., które przesłano Izbom Skarbowym oraz Wydziałowi Skarbowemu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego z prośbą o zalecenie podległym urzędom stosowania tych norm, jako wytycznych, przy ustalaniu wysokości podatku dochodowego.

Udzielono szeregu wyjaśnień i porad ustnych i pisemnych organizacjom zrzeszonym i osobom zainteresowanym w sprawach podatkowych, w szczególności w sprawie podatku państwowego i komunalnego od placów niezabudowanych, państwowego podatku przemysłowego, świadectw przemysłowych i t. d.

Dyrektor Związku brał stale udział w posiedzeniach Komisji Szacunkowej przy II Urzędzie Skarbowym Podatków i Opłat Skarbowych na pow. Warszawski (lewy brzeg Wisły).

Popierano sprawę f. C. Ulrich o podatek przemysłowy od szkółek w Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

Ubezpieczenia społeczne.

Przedstawiciele Związku brali udział w posiedzeniach Rady Naczelnej Organizacyj Ziemiańskich, na których rozpatrywana była sprawa ubezpieczeń przymusowych w Zakładzie Ubezpieczeń od Wypadków we Lwowie. Z. P. Z. O. wystąpił z projektem zaliczenia ogrodnictwa przy tych ubezpieczeniach do grupy I, t. j. do tej samej, do której zaliczone są gospodarstwa rolne i leśne, zamiast, jak to miało miejsce dotychczas, do grupy XII „Środki spożywcze i tytoń". Grupa I opłaca niższe stawki ubezpieczeniowe od grupy XII. Projekt Związku spotkał się z aprobatą Rady Naczelnej Org. Ziem. p, a następnie również w Min. Pracy i Opieki Społecznej.

Na wniosek organizacji pomorskiej i poznańskiej zwrócono się do Zakładu Ubezpieczeń w Rolnictwie w Poznaniu w sprawie zbyt wysokich norm przy ubezpieczeniach pracowników gospodarstw ogrodniczych b. zaboru niemieckiego od wypadków. Sprawa jest w toku.

Udzielano osobom zainteresowanym i organizacjom zrzeszonym wyjaśnień w sprawie obowiązujących ustaw o ubezpieczeniach pracowników umysłowych i fizycznych.

Sprawy kredytowe.

Udzielono poparcia niektórym członkom Związku Producentów Warzyw w ich staraniach o sprolongowanie rat od pożyczki, zaciągniętej w Państwowym Banku Rolnym na budowę szklarni do produkowania wczesnych pomidorów. Sprawa ta została załatwiona przez P. B. R. przychylnie.

Z. P. Z. O. współdziałał ze Związkiem Posiadaczy Sadów w staraniach czynionych w Min. Rolnictwa i Państwowym Banku Rolnym o przyznanie temu Związkowi prawa zawodowego opinjowania podań składanych przez osoby, zamierzające założyć sady, do P. B. R. o udzielanie 3 letnich kredytów na zakup drzewek. Sprawa ta została pomyślnie rozstrzygnięta przez P. B. R. dzięki wydatnej pomocy Min. Rolnictwa.

Popierano starania Związku Posiadaczy Sadów w P. B. R. o kredyty wiosenne walkę ze szkodnikami w sadach, jednak odnośne podanie zostało przez P. B. R. załatwione odmownie.

Interwenjowano w Centrali P. B. R. o sprolongowanie na 1 rok Kredytowej Spółdzielni Ogrodniczej w Poznaniu kredytu redyskontowego w sumie 190.000 zł. Sprawa ta zostanie ostatecznie rozstrzygnięta przez Oddział P. B. R. w Poznaniu.

Popierano starania „Kredytu Ogrodniczego" o uzyskanie kredytu.

Udzielano wyjaśnień i informacji w sprawach kredytowych osobom zainteresowanym zarówno ustnie jak i pisemnie.

Kongresy i zjazdy międzynarodowe.

Z. P. Z. O. brał udział w posiedzeniach Kongresu Międzynarodowej Zawodowej Federacji Ogrodniczej (Fédération Horticole Professionelle Internationale), na który z ramienia Związku wyjechało 8 delegatów urzędowych oraz 14 uczestników w charakterze zastępców delegatów i gości. Osoby te brały również udział w wycieczkach do zakładów ogrodniczych w Niemczech, zorganizowanych przez Kongres.

Kongres i wycieczki odbyły się w czasie od 6 do 15 czerwca r. b. Porządek dzienny Kongresu obejmował następujące sprawy: światowa konjunktura w ogrodnictwie, statystyka międzynarodowa ogrodnicza, nadprodukcja w ogrodnictwie, dumping, ułatwienia w transportach międzynarodowych, kwestje fitopatologiczne, utworzenie międzynarodowego biura ogrodniczego w Rzymie, sprawa unifikacji nomenklatur taryf celnych, sprawa wystaw międzynarodowych ogrodniczych i t. d.

Na kongresie tym wygłosił dyrektor Związku p. Aleksander Girdwoyń następujące referaty w języku francuskim:

1) „La situation de l'horticulture polonaise en 1930", w którym to referacie zobrazował stan gospodarczy wszystkich gałęzi produkcji ogrodniczej w Polsce: sadownictwa, szkółkarstwa, warzywnictwa, kwiaciarstwa i nasiennictwa.

2) „Unification de la nomenclature des tarifs de chemins de fer".

3) „Unification de la nomenclature douaniere".

W dniu 5 czerwca r. b. odbyło się w Berlinie zebranie delegatów Szkółkarzy z Polski, Niemiec i Czechosłowacji, na którym omówiono następujące sprawy:

1) opracowanie norm standaryzacyjnych dla materjałów szkółkarskich w Europie Środkowej,
2) ujednostajnienie nomenklatur taryf celnych i kolejowych,
3) etatyzm w ogrodnictwie,
4) program dalszej pracy.

W posiedzaniu tym brali udział ze strony polskiej p.p. dr. Piotr Hoser, inż. Artur Machlejd i dyr. Aleksander Girdwoyń.

Na posiedzeniu tym uchwalono projekt norm standaryzacyjnych na materjał Szkółkarzy dła Środkowej Europy oraz program dalszych prac już w oparciu o F. H. P. I.

W związku z uchwałami Międzynarodowego Kongresu Ogrodniczego w Londynie 1930 r. wypowiedziano się za utworzeniem Międzynarodowego Biura Ogrodniczego, jako sekcji Międzynarodowego Instytutu Rolniczego w Rzymie.

Wypowiedziano się za utworzeniem siedziby Biura w Wageningen (Holandja).

Sprawy statystyczne.

W ciągu roku sprawozdawczego wykonywało biuro Z. P. Z. O., podobnie jak w latach ubiegłych, następujące prace statystyczne: szczegółowe zestawienie obrotu towarowego Polski z zagranicą płodami ogrodniczemi, według poszczególnych działów towarów oraz według państw, statystykę cen produktów ogrodniczych, warzyw, owoców, roślin ozdobnych, kwiatów i nasion.

Zestawiono dane odnośnie przewozów kolejami produktów ogrodniczych.

Udzielono ustnych i pisemnych informacji co do cyfr przywozu produktów ogrodniczych prelegentom ogrodniczym, prasie codziennej i osobom zainteresowanym.

Wyniki ważniejszych opracowań statystycznych za rok 1930 wydrukowano, podobnie jak i w latach ubiegłych, w roczniku sprawozdawczym Związku.

Wystawy.

Z. P. Z. O. okazał poparcie Centralnemu Polskiemu Związkowi Ogrodniczemu przy urządzaniu Jubileuszowej Wystawy Róż, która się odbyła w końcu czerwca 1931 r. w Łazienkach Królewskich oraz Jubileuszowej Wystawie Ogrodniczej w tychże Łazienkach Królewskich we wrześniu r. b. na której wystawione były owoce, warzywa, kwiaty, drzewka owocowe i ozdobne oraz artykuły zawodów pokrewnych.

Związek urządził w październiku r. b. w gmachu Towarzystwa Ogrodniczego Warszawskiego pokaz owoców dla studentów wydziału ogrodniczego S. G. G. W.

Oświata ogrodnicza.

Na zaproszenie Z. P. Z. O. prezes Ceskoslevenskiej Jednoty Ovocnickiej p. Jaroslav Vesely wygłosił w Warszawie w lokalu Towarzystwa Ogrodniczego Warszawskiego referat p. t. „Jak pracować nad podniesieniem sadownictwa" w którem omówił metody jakie. zdaniem jego, powinno stosować się w sadownictwie, ażeby zapewnić mu należyty rozwój. Referat ten przetłomaczono na język polski został wydany przez Związek w formie broszurki.

Delegat Związku dr. Władysław Filewicz wygłosił w Pradze w Ceskoslovenskiej Jednocie Ovocnickiej odczyt p. t. „Skutki mrozów 1928/29 r. w sadach".

Dyrektor Związku p Aleksander Girdwoyń wygłosił w Toruniu referaty: „O położeniu prawnym produkcji ogrodniczej w Polsce" i „O konjunkturze ogrodniczej w 1930 r." oraz we Lwowie „O konjukturze ogrodniczej w Polsce w 1930 r.", które zgromadziły znaczną ilość słuchaczy.

Z uzyskanej od Min. Rolnictwa subwencji na kursy ogrodnicze dla praktykantów ogrodniczych przyznał Związek subwencje na prowadzenie takich kursów: Towarzystwu Ogrodniczemu Warszawskiemu, Oddziałom Centralnego Polskiego Związku Ogrodników w Łodzi, Lublinie, Sosnowcu, Zamościu, Łęczycy, Wileńskiemu T-wu Ogrodniczemu, Małopolskiemu T-wu Ogrodniczemu oraz Wielkopolskiemu Związkowi Towarzystw Ogrodniczych, które złożyły Z. P. Z. O. odpowiednie sprawozdania rzeczowe i kasowe.

Również wygłosił dyr.Girdwoyń referaty: „Warzywnictwo w Stanach Zjednoczonych Am. Półn." w Poznaniu oraz w Warszawie w Związku Progucentów Warzyw, „Sadownictwo w Stanach Zjednoczonych Am. Półn" w Nowogródku oraz w Warszawie w Towarzystwie Ogrodniczem Warszawskiem.

Inspektor Z. P. Z. O. p. Celichowski wygłosił na Zjeździe Posiadaczy Sadów i Pasiek woj. Nowogródzkiego referat p. t. „Wyniki badań pomologicznych na terenie woj. Nowogródzkiego".

Organizacja handlu.

W roku sprawozdawczym Komitet Związku wielokrotnie zajmował się sprawą standaryzacji produktów ogrodniczych.

Zebrano liczne materjały i wydawnictwa z całego świata. Komitet doszedł do wniosku, iż w najbliższym czasie można będzie przystąpić do pracy nad ustaleniem norm standaryzacyjnych opakowań dla niektórych artykułów ogrodniczych oraz popularyzowania postępowych metod sortowania i pakowania produktów. Następnie będzie można przystąpić do opracowania właściwych norm standaryzacyjnych.

Przystąpiono do pracy mającej na celu porównanie systemów

i metod standaryzacji owoców zaprowadzonych w Ameryce (Kanada, Stany Zjednoczone), Australji lub projektowanych w różnych krajach Europy. Przetłomaczono w tym celu na język polski „Fruit Act" Kanadyjski i przepisy standaryzacyjne w Tasmanji.

Instytut biometryczny im. Nenckiego (prof. Spława Neuman) opracował wyniki badań przeprowadzonych przez Związek nad sposobem sortowania owoców na rynku warszawskim.

Otrzymano za pośrednictwem Radcy Handlowego przy Ambasadzie RP. w Paryżu rozporządzenie rządowe, obowiązujące we Francji sprzedawców ulicznych warzyw i owoców z wózków ręcznych, które to rozporządzenie przetłomaczono na język polski. Rozporządzenia te posłużą Z. P. Z. O. jako materjał orjentacyjny przy zamierzonej organizacji sprzedaży warzyw i owoców z wózków ręcznych na terenie Warszawy.

Makler giełdy warzywnej w Loosduinen (Holandja) nadesłał na prośbę Związku przepisy obowiązujące członków tej giełdy przy sprzedaży warzyw systemem licytacyjnym — zegarowym.

Współdziałano w powołaniu do życia Spółdzielni p. n. „Warszawska Spółdzielnla Warzywnicza" Sp. z. o. o., która w swej organizacji opierła się na statucie wypracowanym przez Z.P.Z.O.

Komisja Pomologiczna.

Dążąc do zracjonalizowania produkcji sadowniczej w Polsce Min. Rolnictwa zwołało w dniu 26 grudnia 1930 r. konferencję. W rezultacie obrad powstała przy Z. P. Z. O. Komisja Pomologiczna w następującym składzie: prezes — prof. Edmund Jankowski, wiceprezes — dr. Władysław Filewicz, dyr. Kazimierz Brzeziński, prof. Józef Brzeziński, inż. Edmund Błaszczyk, prof. Piotr Hoser, inż. Jerzy Hozer, prof. Adam Grebnicki, Bronisław Gałczyński, prof. Włodzimierz Gorjaczkowski, dyr. Jan Kosmol, Stefan Skawiński, prof. Józef Tomkiewicz, dyr. Antoni Wróblewski, insp. Stefan Celichowski — sekretarz K. P. oraz delegat Ministerstwa Rolnictwa.

Do zadań Komisji Pomologicznej należy:

a) badanie stanu sadownictwa polskiego z punktu widzenia pomologicznego,
b) ustalanie i rewizja doborów odmian drzew owocowych dla poszczególnych rejonów w kraju i załatwianie wszelkich spraw z temi zadaniami związanych.

Pierwsze posiedzenie Kom, Pomologicznej odbyło się 8 marca 1931 r.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 7 posiedzeń Komisji Ścisłej i 3 posiedzenia Komisji Plenarnej.

Komisja przedewszystkiem ustaliła metody pracy nad rojonowością sadownictwa. Metoda ta polega na badaniu poszczególnych okręgów kraju pod względem sadowniczym przez inspektora Komisji i podkomisje lokalne w tych okręgach, gdzie takie podkomisje udało się lub uda się stworzyć.

Wyniki badań będą przedstawione na wypracowanych przez podkomisję formularzach.

W wyniku badań będzie przeprowadzona monografja sadownicza danego okręgu oraz wnioski co do doboru handlowego odmian owoców. Wnioski te należycie zbadane i przedyskutowane stanowić będą podłoże nowych doborów handlowych. Komisja ustaliła kolejność objazdów inspektora Komisji. W roku sprawozdawczym inspektor p. Celichowski zbadał 53 sady w woj. Wileńskim 45 sadów w woj. Nowogródzkim oraz skończył badanie woj. Wołyńskiego. Badania odbywały się w okresie wzrostu od wiosny do jesieni.

Opracowano sprawozdanie z objazdów woj. Wołyńskiego, zbadanego przez inspektora w roku ubiegłym. Zwołano zjazd właścicieli sadów z woj. Wołyńskiego i znawców owoców, na którym przedyskutowano i przyjęto wnioski w sprawie tymczasowego doboru odmian dla Wołynia.

Usiłowano utworzyć pomologiczne podkomisje lokalne przy współudziale członków Komisji Pomologicznej. Narazie udało się utworzyć takie podkomisje we Lwowie i w Poznaniu.

Zebrano obowiązujące na ziemiach Polski miejscowe dobory odmian. W związku z Jubileuszową Wystawą Ogrodniczą zorganizowano pokaz owoców odmian polskich. Zebrano na pokaz niewielką ilość owoców.

Komisja ustaliła szereg zagranicznych lub nowych odmian, zalecanych przez Komisję do prób. Wskazano źródła otrzymania zrazów.

Z ramienia podkomisji lwowskiej dyr. Brzeziński objechał ważniejsze sady w Małopolsce, zorganizował zjazd tamtejszych pomologów i wystawę owoców we Lwowie. Zjazd powyższy. według sprawozdania dyr. K. Brzezińskiego, stał się poważnem zapoczątkowaniem pracy w podkomisji lwowskiej.

Doświadczalna stacja sadownicza w Sinołęce.

W okresie sprawozdawczym prowadzone były obserwacje i badania nad zdrowotnościa drzew, ich kwitnieniem, zawiązywaniem się owoców i owocowaniem. Robiono doświadczenia z przechowywaniem jabłek (odmiany Boiken) w torfie, mchu, otrębach, piasku i wełnie drzewnej i stwierdzono, że najmniej owoców uległo zepsuciu w torfie, najlepsze jednak rezultaty dało przechowanie w suchym piasku, gdyż owoce w ten sposób przetrzymane miały najpiękniejszy wygląd. Przeprowadzono doświadczenia ze sztucznym zapylaniem krzyżowym najważniejszych odmian jabłoni. Prowadzono obserwacje nad szkodnikiem — kwieciakiem jabłkowcem i skonstatowano, że najlepszemi opaskami okazały się opaski ze mchu i że używanie opasek lepowych nie chroni drzew przed tym szkodnikiem, gdyż jest on dostatecznie silny, aby przedostać się po takiej opasce na koronę drzewa.

Opracowano zestawienie odpowiedzi na ankietę sadowniczą przeprowadzoną przez Min. Rolnictwa, na ankiety Ministerstwa Oświaty i Wyznań Religijnych oraz Polskiego Związku Posiadaczy

Sadów. Sporządzono mapki ilustrujące stopień uszkodzenia przez mrozy 1928/29 r. niektórych odmian jabłoni na terenie całego kraju.

Uporządkowano zebrane dawniej przez Stację materjały co do rejonizacji i doborów odmian drzew owocowych, korespondencję, dokumenty i opracowania znajdujące się w archiwum Stacji.

Opracowano następujące referaty i artykuły: „Czy można przewidzieć surowe zimy", „Odporność na mrozy poszczególnych odmian drzew owocowych", „Program i dotychczasowe wyniki prac nad odbudową polskiego sadownictwa", „O przewodnich odmian delikatnych", „Wpływ przeszczepiania jabłoni na odporność na mrozy", „Jakie mamy sadzić odmiany jabłoni", „Karły, krzaki i drzewa wysokopienne u nas i zagranicą".

Przetłomaczono na język polski następujące dzieła i broszury zagraniczne: z angielskiego – W. M. Saudersa „Postępy w hodowli odpornych odmian jabłoni w północno-zachodniej Kanadzie", Swingle'a „Hybridyzacja u drzew owocowych", z rosyjskiego — N. F. Kiczunowa „Szczepienie i rozmnażanie" (rozdział o podkładkach jabłoni), dr. Paszkiewicza „Biezpłodje" (rozdział o metodach sztucznego zapylania drzew owocowych), z czeskiego — P. Sucharipy „Z życia zerwanego owocu".

Dr. W. Filewicz i asystent jego p. M. Gniazdowski brali udział w posiedzeniach Komisji Pomologicznej (ścisłej i plenarnej) przy Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych oraz Komisji do Spraw Doświadczalnictwa Sadowniczego przy Ministerstwie Rolnictwa.

Dr, Filewicz brał udział w Zjeździe Sadowniczym w Pradze Czeskiej jako delegat Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych, gdzie wygłosił referat p. t. „Program i dotychczasowe wyniki prac nad odbudową polskiego sadownictwa".

Począwszy od 1 maja r. b. podjęto stałą obsługę nowozałożonej w Sinołęce Państwowej Stacji Meteorologicznej.

Stacja brała udział w Jubileuszowej Wystawie Ogrodniczej w Łazienkach, na której otrzymała dypłom uznania za wystawione eksponaty.

Sprawy prasowe.

W ciągu roku sprawozdawczego rozesłano do pism ogrodniczych następujące okólniki i komunikaty: 1) w sprawie doboru odmian jabłoni, 2) o konieczności posiadania świadectw przemysłowych I i II kat. przez importerów kwiatów i roślin, 3) w sprawie Kongresu Federation Horticole Professionnelle Internationale w Berlinie i związanej z nim wycieczki ogrodniczej po Niemczech, 4) w sprawie IX Międzynarodowego Kongresu Ogrodniczego w Londynie, 5) w sprawie wystawy kwiatowej i ogrodniczej w Bolonji, 6) o zniesieniu 50% dodatku do stawek kolejowych normalnych przy przesyłkach drzew i krzewów żywych, 7) o obowiązku znakowania pomidorów świeżych importowanych do Angli, 8) o ulgach kolejowych przy przewozie koleją owoców i warzyw, 9) o ogrzewaniu inspektów elektrycznością, 10) w sprawie wolnych posad dla

praktykantów ogrodniczych we Francji, 11) w sprawie zniżek celnych na importowane do Polski pomidory świeże, 12) o zorganizowaniu przez Związek Posiadaczy Sadów i pasiek w Nowogródku pośrednictwa przy kupnie—sprzedaży owoców i warzyw, 13) o potrzebie organizacji hodowców pieczarek w Polsce, 14) o X Międzynarodowym Kongresie ogrodniczym w Paryżu w 1932 roku, 15) w sprawie zakupu ekstraktu tytoniowego do walki ze szkodnikami roślin.

Dyrektor Z. P. Z. O. opracował następujące artykuły do pism fachowych: „Ogrodnictwo w 1930 r.", „Konjuktura w ogrodnictwie", „Sadownictwo w Stanach Zjednoczonych Am. Półn.".

Współpracowano z Polską Ajencją Publicystyczną (P. A. P.), udzielając tej instytucji wywiadów i informacji w zakresie ogrodnictwa.

Na życzenie Związku referent Biura Ekon. Z. P. Z. O. opracował dla „Przewodnika Przemysłu i Handlu Polskiego 1930/31" artykuł p. t. „Ogrodnictwo polskie" oraz następujące artykuły i notatki, które umieszczone zostały w pismach fachowych: „O możliwości wywozu z Polski do Anglji przetworów warzywnych i owocowych", „Jak belgijskie Min. Spraw Zagranicznych współpracuje z Min Rolnictwa nad rozwojem eksportu produktów ogrodniczych", „Międzynarodowa wymiana młodych ogrodników", „Widoki eksportu z Polski wikliny i wyrobów koszykarskich do Stanów Zjednoczonych Am. Półn.".

Różne.

Występowano do Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o paszporty ulgowe dla ogrodników udających się zagranicę dla odbycia praktyki ogrodniczej.

Zaopatrzono w listy polecające do wybitnych przedstawicieli ogrodnictwa zagranicą młodych ogrodników wykształconych Polaków, udających się zagranicę dla zapoznania się ze stanem ogrodnictwa tamże.

Przedstawiciel Z. P. Z. O. bierze stale udział w posiedzeniach Komisji Radjofonicznej Rolnej przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, która układa programy audycyj radjofonicznych rolniczych i ogrodniczych.

Wystąpiono do Urzędów Wojewódzkich z wnioskiem o zlikwidowanie szkółek drzew owocowych, prowadzonych przez samorządy, względnie o zaprzestanie zakładania nowych. Niektóre urzędy wojewódzkie przychyliły się w zasadzie do postulatów Z. P. Z. O.

Zwrócono się do Polskiego Monopolu Tytoniowego z prośbą o ułatwienie ogrodnikom nabywania ekstraktu tytoniowego do walki ze szkodnikami roślin przez zaopatrywanie składnic w większych miastach w dostatecznej ilości tego artykułu. Dyrekcja P. M. T. ustosunkowała się przychylnie do prośby Z. P. Z. O. i nadesłała wykaz składnic w których znajduje się stale na składzie ekstrakt tytoniowy. Rozesłano w tej sprawie okólnik do organizacyj zrzeszonych oraz do prasy zawodowej.

BILANS ZAMKNIĘCIA
Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych w dniu 31.XII. 1931 r.

Stan czynny

Ruchomości kupione w 1926-30 r.	1.403.08	
„ „ w 1931 r.	45.80	1.449.48
Pomoce naukowe—kupione w 1926-30 r.	638.67	
„ „ „ w 1931 r.	327.40	966.07
Czasopisma kupione w 1926-30 r.	1.225.—	
„ „ w 1931 r.	442.85	1.667.85
Kasa—saldo		11.270.04
Weksle obce		1.300.—
Dłużnicy za zaległe składki:		
Wielkopolska Izba Rolnicza	300.—	
Pomorska Izba Rolnicza	250.—	
Wielkopolski Zw. Tow. Ogrodn.	370.—	
Pomor. Zw. Właśc. Zakładów Ogrodn.	200.—	
Zw. Zawodowych Ogrodn na Śląsku	400.—	
Zw. Wytwórc. Drzew i Krzewów	450.—	
Zw. Hodowców Kwiatów	250.—	
Zw. Wytwórców Nasion Ogrodowych	750.—	
Zw. Posiadaczy Sadów	300.—	
Małop. T—wo Ogrodnicze	125.—	
T—wo Ogrodnicze w Częstochowie	75.—	
T—wo Ogrodnicze w Płocku	100.—	
Towarzystwo Pomologiczne	50.—	
Kredyt. Spółdz. Ogrodn. Poznań	100.—	3.750.—
		20.373.44
Przewyżka wydatków nad dochodami w 1928 r.		1.411.44
		21.784.88

Stan bierny

Wierzyciele:		
Zw. Organ. Rolniczych	300.—	
Międz. Biuro Kongr. Ogrodn.	680.—	980.—
Przewyżka dochodów nad wydatkami w 1926, 27, 29 i 30 r.		17.313.36
Przewyżka dochodów nad wydatkami w 1931 r.		3.491.52
		21.784.88
		21.784.88

Prezes: dr. *E. JANKOWSKI.*

Skarbnik: inż. *A, MACHLEJD.*

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW
Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych za rok 1931.

Wydatki

Pensje personelu Biura Ekon.		
Kom. Pomolog. i ref. doświadczal.	32.951.09	
Kasa Chorych	1.500.62	
Zakład Ubezp. Pr. Umysłowych	1.132.10	
Koszty biurowe i koszty manipulacyjne P.K.O.	2.385.35	
Rozjazdy służbowe	7.760.17	
Fundusz do dyspozycji Komitetu. . : . .	1.030.—	
Składka do Zw. Organ. Rolniczych	1.200.—	
Komorne	847.49	48.806.82
Kursy dla praktykantów ogr.		7.474.10
Składka do F. H. P. I.		130.20
Prace nad standaryzacją produktów ogrodniczych.		271.—
Rocznik Z. P. Z. O.		161.—
Dżetony i rozjazdy członków		
Komisji Pomologicznej	1.669.34	
Podkomisje Kom. Pomologicznej	100.—	
Wystawa owoców	110.56	1.879.90
Zaległe składki przenosi się na straty: . .		
Zw. Wytwórców Nasion Ogrodow.	775.—	
Pomor. Zw. Właśc. Zakładów Ogrodn.. . .	250.—	
Zw. Hodowców Kwiatów	350.—	1.375.—
Amortyzacja przenosi się na straty:		
Czasopisma od sumy 1912.50—20% . . .	382.50	
Pomoce naukowe „ 968.21—20%	193.64	
Ruchomości „ 1709.32—10%	170.93	747.07
		60.845.09
Przewyżka dochodów nad wydatkami w 1931 r.		3.491.52
		64.336.61

Dochody

Opłaty od podań do CKP. i inne wpływy .	279.50	
Procenty i prowizje od lokowanych funduszów	157.11	436.61
Subwencja Min. Rolnictwa		53.350.—
Składki zadeklarowane przez organizacje należące do Z. P. Z. O.		10.550.—
		64.336.61
		64.336.61

Prezes: dr. *E. JANKOWSKI.*

Skarbnik. inż. *A. MACHLEJD.*

Projekt budżetu Biura Ekonomicznego Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych na 1932 r.

		Uposażenia:	
Subwencja Min. Roln.	27.000.—	a) dyrektor a zł. 700.—	8.400.—
Składki od organiz.	9.000.—	b) referent a zł. 450.—	5.400.—
Rocznik	1.000.—	c) referent a zł. 300.—	3.600.—
Różne inne wpływy	940.—	d) sekretarka zł. 370.—	4.440.—
		e) goniec i woźny	1.200.—
		Świadczenia socjalne	3.000.—
		Rozjazdy służbowe	4.000.—
		Rocznik Z.P.Z.O.	1.000.—
		Składka do Zw. O. R.	1.200.—
		Lokal, światło, telefon	1.700.—
		Czasopisma, pomoce naukowe i mater. piśm.	2.000.—
		Fundusz dyspozycyjny	2.000.—
	37.940.—		37.940.—

Projekt budżetu Komisji Pomologicznej.

Subwencja Min. Roln.	17.440.—	Inspektor a zł. 450.—	5.400.—
		Sekretarka a zł. 170.—	2.040.—
		Wydatki kancelaryjne	1.000.—
		Rozjazdy inspektora	4.000.—
		Dżetony i koszty przejazdu członków Kom. Pomologicznej	2.000.—
		Podkomisje Kom. Pom.	3.000.—
	17.440.—		17.440.—

Projekt budżetu kursów ogrodniczych.

Subwencja Min. Roln.	5.000.—	Na kursa dokształcające dla praktykantów ogrodniczych	5.000.—

PROTOKUŁ

KOMISJI REWIZYJNEJ ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ OGRODNICZYCH.

Stosownie do art. 35 statutu Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych Komisja Rewizyjna w składzie pp. Wincentego Hosera, Kazimierza Kulwiecia i Stanisława Mazurkiewicza w obecności dyrektora Związku p. Aleksandra Girdwoynia i sekretarki p. Wacławy Zwierzchaczewskiej przeprowadziła w dniu 10 lutego 1932 r. rewizję ksiąg rachunkowych, oraz dokumentów kasowych Związku za rok 1931 z których wynika, iż

dochody Związku w roku 1931 wynosiły	zł.	64.336.61
wydatki „ „ „ „	„	60.845,09

wobec czego rok sprawozdawczy 1931 został zamknięty przewyżką dochodów w sumie zł. 3.491,52.

Stwierdzając, iż rachunkowość Związku prowadzona jest racjonalnie, figurujące w książce pozycje zgodne są z dokumentami, zaś pozycje wykazane w Bilansie Zamknięcia i r-ku Strat i Zysków zgodne z odpowiedniemi rachunkami Księgi Głównej, Komisja Rewizyjna wnosi aby Rada Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych zatwierdziła sprawozdanie Związku za rok 1931.

Komisja Rewizyjna stwierdza, iż saldo kasowe wykazane w książce kasowej z dnia 10 lutego 1932 r. w sumie zł. 8.839,31 zostało w porządku znalezione, zaś gotówka, znajdująca się w Kasie zgadza się z saldem książkowem.

Saldo kasowe w dniu 10 lutego 1932 r. usprawiedliwia saldo wykazane w Bilansie Zamknięcia za rok 1931, które w dniu 31 grudnia 1931 r. wynosiło:

gotowizną w kasie	zł.	1.412.87
w P. K. O.	„	9.254,17
w Kredycie Ogrodniczym	„	603,—
razem	zł.	11.270.04

Na powyższą sumę składają się subwencje Min. Rolnictwa przeznaczone do wydatkowania w I kwartale 1932 r., a podjęte przez Z. P. Z. O. przed dn. 1 stycznia 1932 r.

Komisja Rewizyjna uważa za właściwe wyrazić podziękowanie p. Wacławie Zwierzchaczewskiej, sekretarce Związku, za wzorowe prowadzenie ksiąg rachunkowych i dowodów.

Komisja Rewizyjna:

(—) *Wincenty Hoser,*
(—) *Kazimierz Kulwieć,*
(—) *Stanisław Mazurkiewicz.*

Skarbnik:
A. Machlejd

Dyrektor Biura:
Aleksander Girdwoyń.

Polski Związek Wytwórców Nasion Ogrodowych.

Warszawa, ul. Bagatela 3.

Zarząd:

prezes — *dr. Marceli Rożański,*
viceprezes — *Wincenty Hoser,*
skarbnik — *inż. Artur Machlejd,*
cz onkowie: *Józef Chomicz,*
Walerjan Garnuszewski,
Józef Machlejd,
Antoni Koziarski,
Wiktor Stypiński.

Komisja Rewizyjna: *Józef Ciborowski, Władysław Jankowski, Stefan Skawiński.*

Sekretarz Związku: *Czesław Wasiewicz.*

Związek liczy 92 członków.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 8 zebrań Zarządu. Prowadzono wysiewy próbne na Stacji Doświadczalnej T. O. W. w Morach i w Spółdzielni Rolniczej Warszawskiej. Zorganizowano wspólnie z Wydziałem nasiennym C. T. O. i K. R. VIII Jarmark Nasienny, w którym wzięło udział 52 wystawców. Wydano 2 Biuletyny Jarmarku Nasiennego, w którym podano ceny orjentacyjne na nasiona (przed jarmarkiem) oraz ceny, po których dokonano tranzakcji na jarmarku.

Uzyskano w Państwowym Banku Rolnym kredyt dla firm nasiennych w wysokości 200.000 zł. i zł. 450.000 dla producentów nasion.

Wybrano delegację Związku do Komisji Arbitrażowej Międzynarodowego Związku Kupców Nasiennych.

Brano udział w konferencjach w Państwowym Instytucie Eksportowym w sprawach związanych z wywozem zagranicę nasion oraz w Izbie Skarbowej w sprawie wymiaru podatków. Prowadzono rejestr trudno wypłacalnych płatników. Opracowano średnie normy dochodowości z 1 ha produkcji nasiennej, które posłużą władzom skarbowym, jako materjał orjentacyjny przy wymiarze podatku dochodowego.

Polski Związek Wytwórców Drzew i Krzewów.

Warszawa ul. Bagatela 3.

Zarząd:

prezes — prof. dr. Piotr Hoser
viceprezes — inż. Artur Machlejd

sekretarz — *Aleksander Girdwoyń,*
skarbnik — *Jerzy Machlejd,*
członkowie: — *dr. Juljan Brunicki,*
Stefan Celichowski,
Tadeusz hr. Łubieński.

Komisja Rewizyjna: *Stefan Skawiński, Zygmund Śliwiński, Stanisław Schönfeld.*

Komisja Rozjemcza: *Aleksander Girdwoyń, inż. Artur Machlejd, Tadeusz hr. Łubieński.* Zastępcy: *Adam Jeske, Stefan Skawiński.*

Komisja Inspekcyjna: *dr. Juljan br. Brunicki, Stefan Celichowski, Jakób Giewartowski.* Zastępcy: *Leon Kołaczkowski, Józef Samulczyk.*

Kierownik Biura: *Antoni Zaleski.*

Związek liczy 56 członków.

W roku sprawozdawczym odbyło się 10 posiedzeń Zarządu, wzgl. prezydjum, 1 walne roczne zebranie członków oraz 1 zebranie dyskusyjne, w którem wzięli udział również zaproszeni właściciele szkółek nie będący członkami Związku.

Dochody Związku w 1931 r. wynosiły zł. 6.804,69, wydatki 7.147,37 zł. nadwyżka wydatków 342.68 zł.

Wygłoszone zostały następujące referaty: „Jakie drzewka owocowe pragną nabywać organizacje rolnicze" przez p. E. Błaszczyka, „O badaniach nad rejonowością odmian drzew owocowych" przez p. St. Celichowskiego, „O naroślach gumowatych na korzeniach drzew owocowych" przez dr. P. Hosera, „O wycenianiu remanentów do rocznych bilansów w szkółkach drzew" przez p. inż. A. Machlejda, „O potrzebie propagandy sadzenia drzew owocowych i udział w niej Z. W. D. i K. przez p. A. Girdwoynia.

Zorganizowano w Krakowie Zjazd zrzeszonych szkółkarzy z udziałem osób nie należących do Związku, na którym ustalono ceny na rośliny szkółkowe na sezon jesienny 1931 r.

Członkowie Zarządu *dr. P. Hoser, inż. A. Machlejd* i *p. A. Girdwoyń* brali udział z ramienia Związku w Kongresie Fédération Horticole Professionnelle Internationale w Berlinie i zwiedzili niemieckie szkółki drzew, również uczestniczyli w zwołanym podczas trwania Kongresu zjeździe delegatów szkółkarzy Europy Środkowej, na którym rozpatrywano sprawę standaryzacji roślin szkółkowych.

Opracowano normy wyceniania remanentów roślin szkółkowych do bilansów rocznych. Komisja cen ustaliła ceny na drzewka, zrazy oraz na płace za oczkowanie i szczepienie. Zarząd Związku występował przeciwko sprzedaży przez szkółki związkowe drzew owocowych na targowiskach po cenach niższych od minimalnych. Ułatwiono Izbie Rolniczej Warszawskiej lustrowanie związkowych szkółek drzew. Uzgodniono z Czechosłowackim Związkiem Owocarzy i Szkółkarzy standarty na rośliny szkółkowe i podjęto starania

o ich zatwierdzenie przez Międzynarodowy Kongres Rolniczy w Pradze Czeskiej.

Związek poczynił starania o sprzedaż do Jugosławji polskich dzewek owocowych i zrazów.

Polski Związek Posiadaczy Sadów

Warszawa ul. Bagatela 3.

Zarząd:

prezes — *dr. Władysław Filewicz,*
viceprezes — *inż. Jerzy Hozer,*
sekretarz — *Aleksander Girdwoyń*
skarbnik — *dr. Marceli Rożański,*
członkowie: — *dr. Edmund Jankowski,*
Karol Jansz,
zastępcy:
Stanisław Brzósko,
Anna Glinczyna,
Władysław Leszczyński.

Komisja Rewizyjna: *Teodor Drewitz, Helena Froelichowa, Roman Zarzycki.*

Personel Związku: dyrektor—*Stefan Skawiński,* sekretarka—*Zofja Więckowska.*

Związek liczy 250 członków, z tych jednak zaledwie 70 opłaca regularnie składki.

W roku sprawozdawczym odbyło się 13 zebrań Zarządu i 1 walne roczne zebranie członków, na którym prof. dr. Jankowski wygłosił referat p. t. „Ogólne uwagi na temat doboru drzew owocowych dla Polski“.

Związek prowadził w ciągu roku 1931 następujące prace: notowanie hurtowych cen owoców i podawanie ich do wiadomości ogółu za pośrednictwem czasopism „Ogrodnik“ i „Przegląd Rolniczo-Ogrodniczy“ (dodatek do Gazety Rolniczej), rozsyłanie miesięcznych przypomnień robót w sadzie, udzielanie członkom wskazówek i porad fachowych, pośrednictwo przy wydzierżawianiu sadów, wizytacje sadów przez dyrektora Związku.

Związek rozpoczął pracę w kierunku dopomagania swoim członkom w zakładaniu sadów z kredytów udzielanych przez Państwowy Bank Rolny, wzgl. Komunalnej Kasy Oszczędności, w roku przyszłym akcja ta prawdopodobnie zacznie się rozwijać.

Związek starał się, wzorem lat ubiegłych, o wyjednanie w Państwowym Banku Rolnym kredytów dla swoich członków na akcję zwalczania szkodników i chorób w sadach, jednak mimo usilnych zabiegów Państwowy Bank Rolny odmówił przyznania tego kredytu.

Polski Związek Hodowców Kwiatów.

Warszawa, ul, Bagatela 3.

Zarząd:

prezes — *inż. Artur Machlejd,*
wiceprezes — *Wincenty Hoser,*
1 sekretarz — *Antoni Maciejewski,*
2 „ — *Józef Machlejd,*
skarbnik — *Jan Siniarski*
członkowie — *Franciszek French,*
Władysław Gadomski (junior),
Gotlieb Henschel,
Stanisław Jastrzębski,
Jan Koprowski,
Lucjan Maciejewski.
Adam Majewski,
Stanisław Schauer,
inż. Maurycy Szmitt,
Marjan Welke.

Komisja Rewizyjna: *Władysław Gadomski (senior), Mikołaj Jakubowski, Jerzy Machlejd.*

Komisja Rozjemcza: *Wincenty Hoser, Stanisław Schauer, Juljan Ulrich.* Zastępcy: *Franciszek French, Stanisław Jastrzębski, Jan Schmidt (senior).*

Związek liczy 64 członków.

W roku sprawozdawczym odbyło się 14 zebrań zarządu i 1 walne roczne sprawozdawcze.

Na prośbę Związku wygłosił dr. Wł. Gorjaczkowski na rocznym zebraniu pogadankę „Walka z chorobami i szkodnikami roślin cebulkowatych".

Uzyskano zgodę Stacji Ochrony Roślin przy T. O. W. na bezpłatne badanie przez tę Stację cabulek kwiatowych, sprowadzanych z zagranicy przez członków Związku.

Wystąpiono do Państwowego Banku Rolnego za pośrednictwem Związku Polskich Zrzeszeń Orodniczych o przyznanie kredytu dla hodowców kwiatów, lecz kredytu tego nie otrzymano.

Opracowano „średnie normy dochodowości produkcji kwiaciarskiej" (gruntowej, inspektowej i szklarniowej), jako materjał orjentacyjny dla urzędów skarbowych przy wyznaczaniu podatku dochodowego.

Uzyskano zgodę T. O. W. na przydzielenie nagród dla hodowców za wyprodukowanie nowości w dziedzinie kwiaciarstwa. Interwenjowano u władz m. st. Warszawy o zezwolenie na odbywanie się handlu kwiatami na placu przy zbiegu ulic Koszykowej i Pięknej. Opracowano statut i regulamin dla mającego powstać Syndykatu Kwiaciarskiego. W porozumieniu z Towarzystwem Krajoznawczym, zozganizowano wycieczkę do Białowieży.

Polski Związek Producentów Warzyw.

Warszawa, ul. Kopernika 30.

Zarząd:

prezes — *Bolesław Siedlicki,*
viceprezes — *dr. Teofil Makólski,*
skarbnik — *inż. Władysław Pietrzak,*
sekretarz — *Tadeusz Kubalski,*
członkowie — *Łagowski Jan,*
Rząca Roman,
Zatwarnicki Wojciech,
zastępcy: *Ambroziewicz Franciszek,*
Bogucki Wacław,
Zajkowski Czesław.

Komisja Rewizyjna: *Wincenty Hoser, Józef Klimek, Czesław Zajkowski.*

Komisja Rozjemcza: *Adolf Bogucki, Wincenty Hoser, Władysław Kardasiewicz.*

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 33 posiedzenia, Prezydjum 5 posiedzeń. Pozatem w r. ubiegłym odbyło się 3 zebrania Walne oraz 3 miesięczne, informacyjno-dyskusyjne.

Dochody Związku wynosiły wg. bilansu na dz. 31.XII 1931 r. zł. 155.386,57 — wydatki zł. 107.453 31, nadwyżka dochodów — zł 47.933,26.

Na dwuch zebraniach miesięcznych wygłoszone zostały odczyty przez PP.: dyr. Aleks. Girdwoynia na temat: „Warzywnictwo w Stanach Zjednoczonych A. P. oraz inż. W. Pietrzaka na temat: „Uprawa roli pod warzywa".

Dla usprawnienia swej działalności Zarząd w początkach swej kadencji wyłonił z pośród swego grona 4 sekcje: prawną, gospodarczą, handlową i propagandowo-statystyczną, z prawem kooptacji osób z poza Zarządu. Sekcje rozpatrywały wyczerpująco wchodzące w zakres ich działalności sprawy.

Jako najpilniejsze zadanie na początku swej kadencji uważał Zarząd sprawę jaknajszybszego i najkorzystniejszego zawarcia umowy dzierżawnej z właścicielem placu pod Hurtowy Targ Warzywny. Nowa umowa została podpisana na warunkach dla Związku korzystniejszych, czynsz bowiem dzierżawny wpłacany za wjazd 1 wozu obniżony został z 50 groszy na 45 gr. Uważając jednak, iż cena czynszu jest jeszcze za wysoka, Zarząd wznowił petraktacje z właścicielem placu i uzyskał przyrzeczenie dalszej zniżki 5 groszowej od wozu za rok 1932.

Dla ułatwienia obróbki wiosennej w gospodarstwach warzywnych Zarząd uzyskał od Państw. Banku Rolnego, wyłącznie dla swoich członków pożyczkę krótkoterminową w sumie zł. 200.000,— która to suma rozporządzona została za pośrednictwem „Kredytu Ogrodniczego" i Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Warszawskiego. Jesienią zaś, kiedy producenci ze względu na niskie ceny

warzyw nie byli w możności uregulować zaciągniętej pożyczki, Zarząd wyjednał w P.B.R. prolongatę niespłaconego kredytu do dn. 31 marca 1932 r.

Wobec coraz częstszych faktów sprzedaży na Targu, prowadzonym przez Związek, warzyw zagranicznego pochodzenia, co wpływa na zniżkowe kształtowanie się cen, Zarząd, zgodnie z p. 3 Koncesji Magistratu m. st. Warszawy, zabronił wpuszczać na targ wozy z warzywami zagranicznej produkcji, jak również krajowej produkcji, sprzedawanej przez pośredników, a nie producentów.

Ponieważ dotychczasowy lokal przy herbaciarni nie odpowiadał elementarnym wymogom biura, niezbędnego do prowadzenia prac w takim zakresie, w jakim sobie Zarząd nakreślił i w jakim należy je prowadzić, ze względu na wzrastającą liczbę zadań i potrzeb produkcji warzywnej w Polsce. Zarząd przeniósł swoją siedzibę z ul. Grójeckiej do lokalu w C. T. R. przy ul. Kopernika Nr. 30.

Na stanowisko kierownika biura Zarząd zaangażował p. J. de Flassilier, na stanowisko dyrektora Targu p. B. Piechowskiego.

W trosce o bezpieczeństwo i płynność funduszów Związku Zarząd postanowił lokować swe wkłady nie w jednej, jak poprzednio, lecz w trzech instytucjach finansowych, a to: w Kredycie Ogrodniczym, P. K. O. i Komunalnej Kasie Oszczędności pow. Warszawskiego.

Aby dać możność podczas chłodów i słot schronić się producentom przyjeżdżającym na targowisko dla sprzedaży swych warzyw, Zarząd zbudował w tym celu schron o rozmiarach 15 $\times$ 8 m., obity płytami z heraklitu. Zarząd zastrzegł sobie u właściciela placu, iż omawiany schron będzie wyłączną własnością Związku i nie będzie podlegał jak inne urządzenia na targowisku, 10-cio letniej amortyzacji na rzecz właściciela placu.

Zdając sobie sprawę, jak poważne dla produkcji warzywnej znaczenie miałaby racjonalna propaganda spożycia warzyw, Zarząd poparł gorąco poczynania sekcji Propagandowo-Statystycznej, w skład której wchodzili pp. Kurtz, (przew.) J. de Flassillier (sekr.), T. Kubalski, R. Rząca, J. Ołdakowski, F. Zajkowski, W. Bogucki, B. Piechowski, J. Jankowski.

Sekcja odbyła 8 posiedzeń, na których opracowany został szczegółowy plan akcji statystyczno-propagandowej. W wykonaniu swego planu Sekcja nawiązała kontakt z prof. Politechniki Warszawskiej p. W. Iwanowskim, światem lekarskim (pp. dr. Szulc, dyr. Państw. Inst. Higjeny, dr. Borhardt, dr. Leparski), prof. Jankowskim, z Instytutem Gosp. Domowego, Sekcją Rącjonalizacji Żywienia przy Tow. Hig. Warsz., Związkiem Pań Domu, z Tow. Jaroszów, Prasą Kobiecą, Dziennikarzami prasy codziennej, oraz Państwowym Inst. Filmowym. Sekcja opracowała dwa kwestjonarjusze statystyczne (produkcji i ogólny) i ma już prawie od wszystkich członków zebrany materjał statystyczny. Dążeniem Sekcji jest zorganizowanie Ogólnopolskiej Statystyki Produkcji Warzywnej.

Dopatrując się poważnej przyczyny dzisiejszego trudnego położenia gospodarczego warzywnictwa w wielkiej rozpiętości cen hurtotowych i detalicznych i zupełnemu niezorganizowaniu handlu warzywami — Zarząd zorganizował Spółdzielnię dla handlu warzywami pod nazwą „Warszawska Spółdzielnia Warzywnicza".

W związku z powyzszem Zarząd zbadał możliwości handlowe wybrzeża polskiego, oraz przydatność chłodni gdyńskiej dla warzywnictwa, wysyłając do Gdyni swoją delegację.

Utrzymując kontakt z Państw. Instyt. Eksportowym Zarząd uzyskał 3 miejsca w komisji dla umożliwienia eksportu towarów warzywnych, gdzie wystąpił przedewszystkiem o obniżenie kolejowej taryfy przewozowej dla warzyw wysyłanych do Gdyni i skrócenie terminu kolejowej dostawy tych warzyw.

Naskutek podań pp. członków Zarząd zorganizował przy Związku tutułem próby biuro porad prawnych, które ze względu na niedostateczną frekwencję zostało zlikwidowane.

Zarząd podjął poruszoną oddawna w Związku sprawę nieuzasadnionego przymusowego ubezpieczenia pracowników gospodarstw warzywnych w Kasie Chorych i skierował tę sprawę do specjalisty adwokata.

Uznając potrzebę skupiania w P. Z. P. W. jaknajwiększej ilości producentów warzyw z całego terenu Rzplitej — Zarząd przystąpił do opracowania ram statutowo regulaminowych dla organizacji Kół Prowincjonalnych, co uskutecznia sekcja prawna Zarządu, która odbyła już w tej sprawie 2 posiedzenia.

Zarząd przyjął propozycję p. Siniarskiego ożywienia zebrań miesięcznych Związku przez losowanie książek o treści fachowo-ogrodniczej i wyraża niniejszem autorowi tego szczęśliwego pomysłu — swoje podziękowania.

Centralny Polski Związek Ogrodników.

Warszawa Bagatela 3, tel. 881-60.

Zarząd Główny:

prezes	— *Stefan Skawiński,*
viceprezesi	— *Antoni Maciejewski,*
	Zygmunt Kaczorowski,
sekretarze	— *Stanisław Mazurkiewicz,*
	Jerzy Zakolski.
skarbnik	— *Jan Siniarski.*
członkowie	— *Karol Gazdomski,*
	Tadeusz Gogolewski,
	Lucjan Maciejewski,

Wacław Matuszewski,
Władysław Oraczewski,
Feliks Urbański.
zastępcy: — *Władysław Bem.*
Felicjan Kotarski,
Jan Krawczyk.

Związek posiada 12 oddziałów: w Grodnie, Łodzi, Łęczycy, Grójcu, Kaliszu, Lublinie, Pabjanicach, Sosnowcu, Warszawie, Włocławku, Zamościu i Zduńskiej Woli.

W roku sprawozdawczym odbyło się 13 posiedzeń Zarządu Głównego i 36 Komitetu Wystawy.

W związku z jubileuszem 25 letniego istnienia związku zorganizowano Wystawę Róż, oraz jesienną Wystawę Jubileuszową. Dochód z tych wystaw w wysokości zł. 2.707,40 przeznaczony został na budowę schroniska dla starców ogrodników na terenie maj. Potycz, który to teren związek ma widoki uzyskać na ten cel od Towarzystwa Ogrodniczego Warszawskiego. Wystawy cieszyły się dużą frekwencją, m. in. zwiedziły ją wycieczki województw — śląskiego, łódzkiego i innych.

Oddział Warszawski.

Z a r z ą d: prezes — *St. Mazurkiewicz,* v. prezes — *T. Gogolewski,* sekrestarz — *T. Matuszewski,* skarbnik — *Jan Krawczyk.* C z ł o n k o w i e: *Stefan Kęcik, Felicjan Kotarski, Lucjan Maciejewski, Władysław Rutkowski, Feliks Urbański.* K i e r o w n i c z k a b i u r a: *Julja Bulikowska.*

Oddział liczy 300 członków. Zebrań Zarządu odbyło się 13, zebrań członków 8. Zarząd Oddziału Warszawskiego brał czynny udział w urządzaniu wystaw jubileuszowych i obchodu w związku z 25 letnim istnieniem Związku.

Zorganizowano Sekcję Ogrodników Plantacji Miejskich, oraz Sekcję Praktykantów.

Wydział Pośrednictwa Pracy udzielił stałych posad 65 ogrodnikom, zajęć sezonowych 16.

Z bibljoteki korzystało 58 osób.

Oddział Grójecki.

Odbyły się 2 posiedzenia członków. Urządzono wycieczkę do Warszawy na Wystawę Róż i do Wilanowa.

Oddział Łęczycki.

Prezes — *Ludwik Jasiński,* v. prezes — *Roman Jagodziński,* sekretarz — *Antoni Koskowski,* skarbnik — *Zacheusz Wojciechowski,* bibljotekarz — *Stanisław Pieczyński.*

Zebrań miesięcznych odbyło się 4, jedno walne, zebrań Zarządu 4. Oddział brał udział w Wystawie Jubileuszowej C. P. Z. O. We wrześniu odbył się pokaz ogrodniczy, zorganizowano również kurs sadowniczy.

Oddział Łódzki.

Prezes — *Zygmunt Kaczorowski,* v. prezesi — *Jan Dymkowski i Tomasz Leszczyński,* sekretarz — *Zygmunt Krępiński* skarbnik — *Juljan Modrzejewski,* członek zarządu — *Fryderyk Krame,* zastępca — *Czesław Roel,* gospodarz — *Roman Pawlicki,* biljotekarz — *Józef Hardina.*

Zebrań Zarządu odbyło się 24, miesięcznych 8, nadzwyczajnych 3, oraz 1 roczne walne. Oddział liczy 107 członków.

Zorganizowano 3-miesięczne kursy ogrodnicze dla praktykantów, oraz 5-dniowe dla miłośników ogrodnictwa. Przeprowadzono zawarcie umowy z Towarzystwem Ubezpieczeń „Snop“ o ubezpieczenie szkła w ogrodach od gradobicia. Zorganizowano nową Sekcję producentów.

Oddział Pabjanicki.

Prezes — *inż. Leon Firaś,* sekretarz — *Zygmunt Rudnicki.* Zebrań miesięcznych odbyło się 8. Organizowano odczyty i pogadanki dla praktykantów ogrodniczych. Nawiązano kontakt ze Stacją Ochrony Roślin w Łodzi, która nadsyła komunikaty o ukazaniu się szkodników i sposobach walki z nimi. Wprowadzono zwyczaj poświadczenia przez Związek świadectw praktykantów.

Oddział Sosnowiecki.

Prezes — *Jan Nowak,* vice prezes — *Jan Jaros,* sekretarze — *Wincenty Michalski i Bolesław Lebiecki,* skarbnik — *Michał Borecki,* zastępca skarbnika — *Piotr Jaros,* gospodarz — *Stanisław Młynarski.*

Oddział liczy 26 członków. Zebrań odbyło się 6 miesięcznych 1 roczne. Posiedzeń Zarządu 18. Zorganizowano kursy dokształcające dla ogrodników i urządzono wycieczki do Szkółek Rogóźnickich i do Wołkowic Kościelnych.

Oddział Zamojski.

Prezes—*Henryk Mazur,* v. prezes—*Jan Turowski,* sekretarz— *dr. Helena Bogucka,* skarbnik — *Ignacy Nieweski,* bibljotekarz — *Franciszek Feifer.*

Oddział liczy 26 członków. Zebrań odbyło się 11. Pogadanek wygłoszono 7. Urządzono 2 dniowe kursy ogrodnicze, na które uczęszczało 80 osób.

Wielkopolski Związek Towarzystw Ogrodniczych.

Poznań, ul. Pocztowa 30. tel. 41-44.

R a r z ą d:

prezes — *Edward Netzel,*
viceprezesi — *Krzyżostaniak i W. Zembal,*

sekretarz — *Józef Kossatz,*
skarbnik — *Władysław Drzewiecki,*
członkowie — *Bolesław Anders,*
Jan Kosmol
Stanisław Majewicz,
Władysław Marciniec,
Szymon Śmigaj,
Seweryn Waligóra,
Kizimierz Witkowski,
Jan Woźny,
Antoni Wróblewski.

Związek liczy ogółem 634 członków. Do związku należy 20 towarzystw: Bydgoskie, Grodziskie, Gostyńskie, Gnieźnieńskie, Inowrocławskie, Jarocińskie, Kościańskie, Kępińskie, Ostrowskie, Poznańskie, Leszczyńskie, Pleszewskie, Pniewskie, Śremskie, Środowskie, Szamotulskie, Wrześniewskie, Wyrzyskie, Wągrówieckie i Żnińskie.

W roku sprawozdawczym odbyło się: 15 zebrań Zarządu, 2 Komitetu zjazdu prezesów, 3 komisji podatkowej oraz 1 walne zebranie członków.

Sekretarjat Związku otrzymał 614, wysłał 946 listów, okólników i t.p. Stan finansowy Związku: dochody w 1931 r. (wraz z pozostałością kasową z r. ub.) zł. 5642,61, wydatki — zł. 5475,49. Nadwyżka dochodów — zł. 167,12.

Urządzono egzaminy dla praktykantów w Poznaniu, Lesznie, Inowrocławiu i Jarocinie, do których przystąpiło ogółem 170 osób. Zorganizowano przy Państwowej Szkole Ogrodniczej kursy dla pomocników ogrodniczych.

Uzyskano od władz pozwolenie na prowadzenie biura pośrednictwa pracy, które udzieliło posad 113 osobom.

Występowano za pośrednictwem Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych do Ministerstwa Rolnictwa oraz Przemysłu i Handlu i do Wielkopolskiej Izby Rolniczej o wprowadzenie ograniczeń na przywóz z zagranicy cebulek i roślin kwiatowych. Opracowano „średnie normy dochodowości ogrodniczej“, które przesłano do Wielkopolskiej Izby Skarbowej, oraz za pośrednictwem Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych do Ministerstwa Skarbu. Uchwalono postulaty w sprawie zawodowego kształcenia ogrodników.

Związek Polskich Zawodowych Ogrodników na Śląsku.

Murcki, pow. Pszczyński, p. adr. prezesa R. Mikulli.

Z a r z ą d.

prezes — *Robert Mikulla,*
v. prezes — *Aleksander Truskolarski,*
I sekretarz — *Franciszek Gruszka,*
II sekretarz — *Ignacy Zając*
skarbnik — *Józef Hofman,*

ławnicy — *Herman,*
Jakubowski,
L. Miller,
Neliszer,
Poralla,
Szendzielorz.

Związek liczy 54 członków. Zebrań Zarządu i członków odbyło się 16. Prezes Związku brał udział w posiedzeniach sekcji ogrodniczej Śląskiej Izby Rolniczej. Odbyto również szereg narad ze Związkiem Ogrodników pow. Rybnickiego, w sprawie połączenia się tego związku ze Związkiem Polskich Zawodowych Ogrodników na Śląsku i należy przypuszczać, iż połączenie to dojdzie w najbliższym czasie do skutku.

Związek zorganizował w roku sprawozdawczym kilka wycieczek, m. in. do wzorowych zakładów ogrodniczych hr. Potockiego w Krzeszowicach, oraz na Wystawę Jubileuszową Centralnego Polskiego Związku Ogrodników w Warszawie.

Związek udzielał członkom porad fachowych z zakresu ogrodnictwa, wyjaśnień w sprawach podatkowych i świadczeń społecznych. Zwracano się do władz skarbowych o przyjęcie do Komisji szacunkowej od podatku dochodowego ogrodnika fachowca, dążono do ulepszenia organizacji handlu produktami ogrodniczemi. Wystarano się o posady dla kilku bezrobotnych ogrodników, niezamożnym członkom udzielano wsparć pieniężnych i w naturze.

Towarzystwo Ogrodnicze Warszawskie.

Warszawa, ul. Bagatela 3.

Zarząd:

Prezes — *Kazimierz Kulwieć,*
wice prezes — *Leon Danielewicz,*
„ — *dr. Marceli Rożański,*
skarbnik — *Aleksander Girdwoyń,*
„ — *Wincenty Kossakowski,*
sekretarz — *Józef Machlejd,*
„ — *Tadeusz Gogolewski.*

Członkowie: *prof, Piotr Hoser, prof. Antoni Ponikowski, Antoni Maciejewski, Stanisław Mazurkiewicz, Stefan Skawiński,* zastępcy: *Janusz Hoser, Stanisław Kulwieć, Józef Świętochowski.*

Komisja Rewizyjna: *Stanisław Bobiński, Konstanty Czerwiński, Wincenty Hoser. Walerjan Garnuszewski.*

Komisja Przedwyborcza: *Edward Geisler, Lucjan Stopczyk, Stanisław, Schönfeld, Wiktoryn Zieliński.*

Komisja Balotująca: *Lucjan Maciejewski, Bronisław Okołowicz, Jan Siniarski.*

Rok sprawozdawczy 1931 zarówno w zakresie ogólnej działalności gospodarczo-społecznej jak i pod względem konjunktury finansowej był dla T. O. W. nie lepszym od roku poprzedniego 1930. Przeciwnie—trudności finansowe były raczej większe, co nie mogło nie odbić się na poszczególnych pozycjach przewidywanych wpływów. Wobec tego Zarząd ograniczył do minimum i wydatki, utrzymując je w granicach konieczności zachowania przy życiu pracujących owocnie i rozwijających się pomimo wszystko swych przedsięwzięć naukowych. W ciągu r. 1931 w zakresie gospodarki finansowo-gospodarczej: a) wydzierżawiono fermę dochodową Mory, po ogłoszeniu odpowiedniego w tej sprawie konkursu. Dzierżawę zawarto na lat 6, b) opracowano w komisji szczegółowy plan oszczędnościowy i przy wykonywaniu jego zredukowano personel biurowy, uszczuplono budżet Kursów uzupełniających dla praktykantów.

W dziale pracy społeczno-zawodowej zorganizowano pokazy ogrodnicze: w Warszawie—6, w Jabłonnie—9 i w Morach 3. Kwalifikowano kandydatów do stypedjów, rozważano szczegółowy projekt wydawnictw i wystawy ogrodniczej, przewidywanych na rok obchodu jubileuszowego T.O.W. (w 1934).

W zakresie organizacji wewnętrznej przeprowadzono niektóre zmiany w statucie Towarzystwa oraz opracowano nowe 3 regulaminy: Komisji Rewizyjnej, Komisji Przedwyborczej i Komisji Balotujacej oraz zmodyfikowano regulamin Kuratorjum Stacji naukowych.

Lustracja majątków T.O.W. dokonywana była co tydzień przez Kierownika Biura na terenie Mor oraz dwukrotnie przez specjalną Komisję rzeczoznawców w Potyczy i Maryninie—przyczem protokularnie stwierdzono niezadawalniający stan budynków, zaniedbanych przez dzierżawcę p. Plebańskiego.

Dla rozważania wszystkich spraw tych oraz licznych bieżących, o których Prezydjum Zarządu stale informowało członków T. O. W. na zebraniach miesięcznych Zarząd odbył w ciągu roku plenarnych posiedzeń 11 oraz prezydjalnych 13.

Kierownictwo biura oraz nadzór nad sprawami gospodarczemi Mor spoczywały w rękach p. R. Sławińskiego, buchalterję zaś prowadził p. E. Komecki. Kontrola korespondencji wykazuje: listów otrzymanych 637, listów wysłanych 3.124.

Pomorski Związek Właścicieli Zakładów Ogrodniczych.

Toruń, ul. Mostowa 28, p. adr. prezesa Hozakowskiego.

Zarząd:

prezes — Bronisław Hozakowski,
v. prezes — Max Hentschel,
sekretarz — Józef Lewandowski,

skarbnik — Aleksander Hozakowski,
członkowie — Paweł Celmer,
Artur Guderjan,
Kłosiński,
Franciszek Zawadzki.

W roku sprawozdawczym odbyło się 7 zebrań Zarządu, 1 walne nadzwyczajne członków, 1 wyborczo-sprawozdawcze.

Stan finansowy Związku: dochody (wraz z pozostałością z roku ub.) złotych 931,20, wydatki zł. 739, 05, nadwyżka zł. 192,15.

Nowy Zarząd dążył do usprawnienia związku i pobudzenia poszczególnych grup, oraz członków do większej aktywności. Nawiązano kontakt z Pomorską Izbą Rolniczą i Wydziałem Rolnym Urzędu Wojewódzkiego. Wysłano delegata w osobie p. Aleksandra Hozakowskiego na posiedzenie Rady Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych, który wysunął szereg wniosków na tym posiedzeniu.

Sekretarz Związku p. Lewandowski podczas bytności w Warszawie odbył konferencję z dyrektorem w sprawach dotyczących Związku.

Interwenjowano u władz w sprawie nadmiernie wysokich stawek pobieranych od ogrodnictwa przez Zakład Ubezpieczeń od Wypadków w Poznaniu i wprowadzono do sekcji ubezpieczeń na m. Toruń przedstawicieli ogrodnictwa. Występowano przeciwko konkurencji w dziedzinie handlu produktami ogrodniczemi ze strony instytucji samorządowych i miejskich i przygotowano odpowiednie memorjały do Izby Rolniczej i do Wojewody Pomorskiego. Odbyto w tej sprawie konferencje z przedstawicielami władz miejscowych.

Wileńskie Towarzystwo Ogrodnicze.

Wilno, ul. Sierakowskiego 4.

Zarząd:

prezes — Jan Muszyński,
sekretarz — Jan Krywko,
członkowie — J. Buywid.
G. Freidenberg,
J. Moczulak,
T. Zemojtel.
zastępcy — kap. Andrzejewski,
W. Kwiatkowski.

Komisja Rewizyjna: K. Sienkiewicz, J. Szystowski.

Towarzystwo liczy 66 członków. Zebrań zarządu odbyło się 2, zebrań miesięcznych 7, zebrań fachowych 1.

Rok sprawozdawczy poświęcony był specjalnie na propagandę ogrodnictwa wśród szerokich mas m. Wilna. Towarzystwo prowadziło pracę na I Ogródkach Działkowych m. Wilna. Prowadzono

w dalszym ciągu pokazowy ogródek warzyw i bylin przy ulicy Zawalnej Nr. 9. przy Wileńskim Spółdzielczym Syndykacie Rolniczym. Ułożono dobór warzyw dla ziemi Wilenskiej i ustalono odmiany warzyw do upraw handlowych.

Przy pomocy p. Jansena prof. Uniwersytetu S. B. i dyrekcji Polskiego Radja w Wilnie zorganizowano zapowiadanie przymrozków przez radjo. Prognozy obejmowały okręg m. Wilna i Trok i opracowywane były przez Zakład Meteorologji U. S. B.

Zorganizowano przy T-wie Biuro Porad Ogrodniczych. Prowadzono propagandę ogrodnictwa przez prasę i radio. Przeprowano lustracje sadów i udzielano porad fachowych, wygłaszano odczyty i demonstrowano sposoby i środki walki ze szkodnikami. Sekretarz T-wa brał udział w uroczystościach 25-lecia Centr. Pol. Związku Ogrodników w Warszawie, oraz w posiedzeniach Komisji Pomologicznej Z. P. Z. O.

Urządzono 2-miesięczny kurs dla praktykantów przy pomocy Z. P. Z. O.

Wygłoszono odczytów i referatów z dziedziny ogrodnictwa 18.

Zorganizowano w Wilnie konkurs upiększania balkonów i okien; o wyniku konkursu powiadomiono ogół przez radjo i prasę.

Podobnie, jak w roku ubiegłym T-wo prowadziło nadzór nad szkółkami B-ci Tauroginskich w Daniłowie, przeprowadziło lustrację szkółek w Modzelewie, oraz plantacji nasiennych w Trokach i Daniłowie.

T-wo pośredniczyło w udzielaniu posad ogrodnikom w 14 wypadkach.

Małopolskie Towarzystwo Ogrodnicze.

Lwów, Zamarstynów, p. adr. p. Wacława Wrzaka.

Zarząd:

Prezes — Stanisław Piątkowski,
v. prezes — Kazimierz Brzeziński,
v. prezes — Jan Kawecki,
sekretarz — Wacław Wrzak,
skarbnik — Stanisław Trąd,
członkowie — Stanisław Bal,
Piotr Bąkowski,
inż. Konstanty Biernacki,
dr. Stanisław Brykczyński,
Franciszek Data,
Józef Gustek,
Antoni Klimowicz,
Jan Klimowicz,
Józef Kurleto,
Stefan Makowiecki,
Jakób Robinson.

Komisja Rewizyjna: Juljan Bocheński, Karol Klimowicz, Zygmunt Styrski.

W roku sprawozdawczym odbyło się 13 posiedzeń wydziału, oraz 7 zebrań członków połączonych z publicznymi odczytami i rozlosowaniu kwiatów i nasion.

Stan finansowy: dochody zł. 8610,50, wydatki zł. 1289,05, nadwyżka zł. 7.321,43.

Prezes Towarzystwa brał udział w obradach Kongresu Międzynarodowej Federacji Ogrodniczej (Federation Horticole Professionelle Internationale), który odbył się w Berlinie w czerwcu roku sprawozdawczego i zdawał sprawozdanie z tego kongresu raz na walnym zebraniu członków, poraz drugi na publicznym odczycie.

Urządzono we wrześniu r. b. pokaz ogrodniczy, oraz w porozumieniu z Dyrekcją Targów Wschodnich I Krajowy Targ Owoców. W pokazie wzięło udział 22 Wystawców i obydwie te imprezy wypadły b. korzystnie.

Podczas pokazu ogrodniczego odbyło się posiedzenie Podkomisji Pomoglogicznej dla Małopolski Wschodniej, która to podkomisja pracuje w ścisłym kontakcie z Małopolskim Tow. Ogrodniczym. Na zebraniu tym uchwalono zwrócić się do posiadaczy ziemi i sadów w Małop. Wsch. z prośbą o zaofiarowanie pewnych przestrzeni na sady doświadczalne, które byłyby prowadzone pod nadzorem Małop. T-wa Ogrodniczego. Na apel T-wa oświadczyło się z gotowością zaofiarowania ziemi względnie sadów do celów doświadczalnych 6 właścicieli ziemskich.

Zwrócono się do Ministerjum Rolnictwa z petycią o rozbudowie pomieszczeń Państwowej Szkoły Ogrodniczej w Wólce Kapitańskiej. Petycja została poparta przez Związek Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych.

Zwrócono się do D-wa Okręgu Korpusu we Lwowie z prośbą o wydanie podległym oddziałom wojskowym zakazu handlu produktami ogrodniczemi, oraz interwenjowania w sprawie sprzedaży nawozu przez oddziały wojskowe. Postulaty T-wa zostały przez D. O, K. uwzględnione.

Przyłączono się do interwencji Śląskiej Izby Rolniczej w Min. Skarbu w sprawie ułatwień w przyznawaniu cukru dla podkarmiania pszczół oraz do akcji Państw. Rady Ochrony Przyrody w sprawie ochrony przyrody w Tatrach.

Brano udział w zjeździe producentów owoców, zorganizowanym przez Dyrekcję Targów Wschodnich, oraz w Jubileuszowej Wystawie Centralnego Związku Ogrodników w Warszawie.

Zorganizowano zimowy kurs ogrodnictwa z zasiłku otrzymanego z Z. P. Z. O.

Urządzono dwie wycieczki ogrodnicze: do Zakładów Ogrodniczych Stanisława hr. Dzieduszyckiego w Niesłuchowie i do ogrodów Szpitala Powszechnego we Lwowie.

Towarzystwo udzielało, podobnie jak lat poprzednich, porad fachowych z dziedziny ogrodnictwa.

Częstochowskie Towarzystwo Ogrodnicze.

Częstochowa, ul. Panny Marji. 49.

Zarząd.

prezes — Stefan Szczeciński,
wice prezes — Antoni Przybylski,
sekretarz — Maksymiljan Przybylski,
skarbnik — Wawrzyniec Wierus,
członkowie — Wacław Kania,
Józef Słomka,
Michał Sypak.

Towarzystwo iiczy 30 członków.

W roku sprawozdawczym odbyło się 12 zebrań Zarządu, 1 posiedzenie Komisji Rewizyjnej, 2 zebrania Komitetu Jubileuszowego i 12 zebrań ogólnych.

Dochody w 1931 r. (wraz z pozostałością roku ubiegłego) wynosiły zł. 1.664,98, wydatki zł. 1802,08. Deficyt zł. 137.10.

Wygłaszano pogadanki z zakresu hodowli warzyw i kwiatów, interwenjowano w urzędzie skarbowym celem osiągnięcia obniżenia podatku dochodowego, wysyłano ekspertów dla zbadanin dochodowości poszczególnych gospodarstw ogrodniczych. Ofiarowano pewną ilość warzyw dla bezrobotnych komitetowi społecznemu.

Wielkopolska Izba Rolnicza

Poznań, ul. Mickiewicza 33.

Skład personelu Referatu Ogrodnictwa:

starszy referent — Jan Kosmol
inspektorzy — Szymon Smigaj
— Jan Woźny
technik ogrodniczy — Antoni Kwiatkowski
sadownik — Karol Reinholz
sekretarka — Gabryela Motty.

Skład członków Komisji Ogrodniczej: Jan Dopierała, Stanisław Fenrych, prof. Ludwik Garbowski, Konstanty Kozimierski, Stanisław Kowaliński, Edward Netzel, Wanda Niegolewska, prof. Bronisław Niklewski, Józef Rączkowski, Jan Sobiech, Wiktor Szulczewski, Toboła, Kazimierz Witkowski, prof. B. Wodziczko, Antoni Wróblewski.

W roku sprawozdawczym wygłoszono szereg referatów na zebraniach Kółek Rolniczych i Włościanek. Urządzono 33 kursy ogrodnicze w różnych miejscowościach woj. Poznańskiego oraz 3 kursy pszczelarsko-sadownicze. Przeciętna frekwencja na kursach dochodziła do 6C słuchaczy, na niektórych kursach dochodziła nawet do 100 osób. W porozumieniu z Kuratorjum Szkolnym zorganizowano kursy dla nauczycieli szkół powszechnych w Janowcu. Urządzono

egzaminy dla uczniów ogrodniczych w Poznaniu, Lesznie, Inowrocławiu i Jarocinie, do których przystąpiło ogółem 170 uczniów.

Urzędnicy referatu udzielali porad fachowych w zakresie sadownictwa, projektowali nowe ogrody, sady, parki, skwery, dokonywali lustracji ogrodów znajdujących się pod stałą kontrolą W.I.R. Na wniosek Urzędu Wojewódzkiego lustrowano parki, sady i aleje w 85 majątkach państwowych, celem oceny strat wyrządzonych przez mrozy. Na wniosek Okręgowego Urzędu Ziemskiego założono w jesieni 1931 r. 173 ogrody owocowe w 20 miejscowościach, gdzie posadzono 7.996 drzew i 5.434 krzewów owocowych. Prowadzono akcję zwalczania szkodników i chorób roślin oraz porządkowania sadów zaniedbanych.

Zaopinjowano 39 podań do Państwowego Banku Rolnego o kredyt na zakup drzewek owocowych na ogólną kwotę 40.000 zł.

Założono w 3 miejscowościach próbne hodowle jedwabników i udzielano porad z zakresu hodowli jedwabników, wygłoszono kilka wykładów o hodowli morwy i jedwabnictwie.

Pomorska Izba Rolnicza

Toruń. ul. Sienkiewicza 40.

W roku sprawozdawczym referat ogrodniczy propagował w szerokim zakresie racjonalną hodowlę owoców i warzyw handlowych. Swe cele usiłował osiągnąć przez poprawienie i uzupełnienie stosownemi odmianami handlowemi starych sadów, które w r. 1928/29 skutkiem silnych mrozów bardzo ucierpiały jak również przez zakładanie nowych sadów handlowych na terenach o dobrem położeniu i odpowiedniem przygotowaniu gleby, przy równoczesnem pouczaniu o prawidłowem sadzeniu drzew i racjonalnem pielęgnowaniu założonych sadów, zbieraniu owoców, fachowem pakowaniu do wysyłki oraz o przechowywaniu i przerobach owocowych. Również dawał referat wskazówki co do uprawy ziemi pod warzywa, doboru warzyw, wysiewu i sadzenia, przerobu i przechowania. W tym celu urządzał referat kursy ogrodnicze i pogadanki fachowe w różnych miejscowościach Pomorza, przeprowadzał lustracje sadów i plantacji warzyw, przyczem udzielano porad i urządzono praktyczne pokazy z dziedziny sadownictwa i warzywnictwa, przeprowadzano badania gleby i podglebia do projektowanych sadów i stosownie do danej gleby ustalono dobór odmian drzew owocowych.

Kursów 3 dniowych odbyło się 13, w których wzięło udział przeszło 700 uczestników. Prócz kursów odbywały się w kółkach rolniczych liczne pogadanki połączone z fachowemi wykładami ogrodniczemi. Pozatem odbył się 2 i pół miesięczny kurs wieczorowy dla uczniów ogrodniczych oraz 21 dniowe kursy dla żołnierzy.

Referat ogrodniczy zajmował się również zakładami ogrodniczemi, zwiedzając je i udzielając potrzebnych porad, wygłaszając na zebraniach ogrodniczych referaty i biorąc żywy udział w ogólnej dyskusji.

Lustracje sadów odbyły się w 17 miejscowościach, w przeszło 100 sadach, zaś specjalnych porad fachowych w terenie udzielono

w 15 miejscowościach. Tak z lustracji sadów jak i porad specjalnych korzystali nietylko rolnicy, u których lustracje się odbywały, lecz i okoliczni rolnicy zawiadomieni o zamierzonych lustracjach. Badanie gleby i zaprojektowanie sadów odbyło się u 40 rolników, z których założono 3 sady wzorowe, resztę założyli rolnicy sami według udzielonych im wskazówek. Zbadano warunki glebowe i zaprojektowano 153 sadów w 9 miejscowościach osadniczych, z tej liczby 58 sadòw zasadzono, reszta zaś będzie zasadzona na wiosnę przyszłego roku. Ponadto zbadano warunki glebowe pod sady u 30 osadników i udzielono licznych porad fachowych, dotyczących przygotowania ziemi do wiosennych plantacyj warzyw, głównie w bliższych okolicach Gdyni i Gdańska ze względu na pewne widoki zbytu warzyw tak w Gdyni jak i w Gdańsku.

Prócz wyżej wymienionych czynności udzielał referat ogrodniczy w wielu wypadkach porad fachowych w biurze i pisemnie, oraz przez podawanie aktualnych artykułów fachowych w tygodniku rolniczym „Kłosy".

Szkółki Pomorskiej Izby Rolniczej w Łysomicach rozszerzyły bardzo znacznie swą hodowlę na wydzierżawionym gruncie w Piwnicach i wyprodukowały wiele materjału szkółkowego — drzewka owocowe głównie w odmianach ustalonych przez Ogólno-Polski Zjazd Pomologów w Warszawie i hodowców owoców w Warszawie dla Pomorza, jak również drzewa i rośliny parkowe.

Zaznaczyć jeszcze wypada, że szkółki są prowadzone ściśle fachowo a materjał szkółkowy oddaje się pod gwarancją pewności odmian, zarówno drzew owocowych jak i innego materjału szkółkowego.

Śląska Izba Rolnicza.

Katowice. ul. J. Ligonia 36.

Zarząd:

prezes — Jan Sztwiertnia
wiceprezes — Jan Grzonka
członkowie — Adolf Grajcarek
Marcin Herrmann
Karol Palarczyk
Walenty Ryguła
Jan Stonawski

Dyrektor Izby — Stefan Panieński. Referent Ogrodnictwa działkowego — Władysław Włosik, referent ogrodnictwa włościańskiego — Władysław Postępski, instruktor ogrodniczy — Lucjan Urbanski, instruktorzy ogrodnicy powiatowi Tadeusz Rubaszkiewicz, Edmund Wolski, Wacław Schraube, Paweł Lipa. Kierownik szkółki drzew w Marklowicach — Feliks Szczepaniak.

Działalność referatu ogrodnictwa zawodowego i drobnego. Referat ten powstał w dn. 1 lutego 1931 r., podobnie jak i referat

ogrodnictwa włościańskiego. Do tego czasu obydwa te działy pracowały wspólnie. Nawał prac i konieczność pogłębienia i rozszerzerzenia zakresu działania spowodowały konieczność rozdzielenia pracy.

W roku sprawozdawczym urządzono kursy dla właścicieli ogrodów przy domach, któremi są przeważnie robotnicy, urzędnicy i rzemieślnicy, pozatem odbyło się 66 wykładów z dziedziny ogrodnictwa. Organ Izby „Rolnik Śląski" posiada dodatek ogrodniczy p. t. „Ogrodnik i Pszczelarz Śląski" który przyczynił się w znacznym stopniu do spopularyzowania ogrodnictwa na Śląsku. Wystąw i pokazów ogrodniczych zorganizowano 5. Referent ogrodnictwa p. Włosik wygłasza przez radjo odczyty w regularnych odstępach czasu na tematy ogrodnicze. Udzielono porad fachowych, przeprowadzono lustrację, notowano ceny płodów ogrodniczych. Przeprowadzono t. zw. „kwalifikację zakładów do kształcenia uczniów". Urządzono zimowy kurs dla młodych ogrodników, zakończony egzaminem popisowym oraz egzaminy dla pomocników ogrodniczych.

Działalność referatu ogrodnictwa włościańskiego. Rozdano w ciągu okresu sprawozdawczego 567 okien inspektowych pomiędzy interesujących się ogrodnictwem włościan. Udzielono nagród pieniężnych za dobrze posadzone drzewka owocowe. Ogólna suma tych nagród wyniosła 130.000 zł. instruktorzy referatu dokonali kilkuset objazdów w celu badania drzewek, udzielania porad, zakładania inspektów, cięcia drzew, zwalczania szkodników i t. d. Założono wiele nowych sadów. Zorganizowano zakup drzewek owocowych oraz środków do walki ze szkodnikami.

Wydział produkcji rolnej Izby urządził przez radjo 11 odczytów z dziedziny ochrony roślin.

Spółdzielnia liczy 396 członków z 462 udziałami. Odpowiedzialność Spółdzielni z tytułu zadeklarowanych udziałów wynosiła w dniu 31/XII 1931 r. zł. 2 046.000.

Stan finansowy spółdzielni wykazują, Bilans Zamknięcia i Rachunek Strat i Zysków.

BILANS ZAMKNIĘCIA W DNIU 31 GRUDNIA 1931 R.

Kasa	3477.96	
Waluty	905.13	
Bank	11935 45	16318.54
Papiery Wartościowe		13393.93
Weksli	485397.—	
„ długoterminowych	75910.—	
„ protestowanych	36852.—	598159.—
Sum Przechodnich		26008.98
Należności Zabezp. Hipotecznie . . .		115496.11
Ruchomości		4357.98
Procenty i Prowizja 1932 r.		4702.17
Koszty Handlowe 1932 r.		129.60
		778566.31

Udziały		172179.90
Fundusz zasobowy	5228.99	
„ Rezerwowy	14852.25	
„ Specjalny	1050.—	
„ Rezerw. n/Wątp. Należności . .	8133.66	29264.90
Wkłady i Czekowe		113077.39
Sumy Przechodnie		5181.67
Redyskonto		347450 —
Pożyczek długoterminowych		76921.46
Dywidendy za 1927 r.	768.95	
„ „ 1928 r.	2187.—	2955 95
Procenty i Prowizja 1932 r.		7213.80
Należności Skarbowe		2.10
Strat i Zysków—czysty zysk 1931 r. . .		4309 14
		778566.31

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW

Procenty i Prowizje wypłacone . . .		49707.83
Koszty Handl. i Administracyjne wydatki w 1931 r.		50931.32
Ruchomości odpisano 10% wartości ruchomości .		484.22
Pap. Wartośc. odpisano stratę na kursie pap. wart. .		567.21
Fundusze odpisane 10% zysków i % od fundusz.		1236.04
Odpisane na straty różnych dłużników . .		1398.02
Czysty zysk za rok 1931		4309.14
		108633.33

Procenty i Prowizja pobrane		93697.73
Koszty Handl. pobrane za portorja . . .		13105.12
Przekazów, prowizja na przekazach . . .		610.40
Wpisowego pobrane tytułem wpisowego . .		1040.—
Waluty, prowizja na obrocie walutami . .		85.15
Papiery Wartościowe, kupony za rok 1931 . .		94.93
		108633.33

Dokumenty inkasowe		4350.—
Depozyty		4600.50
Gwarancje		2.—
		8952.50

Różni za inkaso		4350.—
„ „ depozyty		4600.50
„ „ gwarancję		2.—
		8952.50

OGŁOSZENIA

Sadownictwo.

„Azot" Sp. Akc. Jaworzno. Biuro sprzedaży w Warszawie, Mokotowska 55 m. 7, tel. 8-94—01—dostarcza własnego wyrobu doskonałej jakości: maść ogrodniczą, lep sadowniczy, „Karbolinę", „Sanol", na mszyce, „Dusimysz", świece gazowe. Do nabycia we wszystkich składach nasion.

Mann Alfons Sp. Akc. Warszawa. pl. Małachowskiego 2. Dostarcza solidne plecaki, szpryce do zraszań, sekatory, noże i t. p. narzędzia. Katalogi gratis.

Szkółkarstwo.

„Krynica Podlaska" p. Sokołow Podlaski. Szkółki drzew owocowych nagrodzone wielkim medalem złotym na Jubileuszowej Wystawie w Poznaniu — Dyplomem uznania przez C. Z. K. R. — polecają krzewy i drzewa owocowe do zakładania sadów. Właściciele: Stanisław Giewartowski i Synowie.

„Stefanin" maj. Dziepułć, poczta Radomsko, skrz. Nr. 17, woj. Łódzkie. P. K. O. 101. 127. — Szkółki owocowe. Plantacje: dziczków, drzew owocowych i warzyw.

Szafrański Jan Zakład Ogrodniczo-Handlowy, Stanisławów, ul. Kazimierzowska 116—poleca: Specjalność róża cukrowa „Królowa Północy" zimująca bez okrycia, ozdobna i najlepsza do smażenia soków i konfitur różanych, Clematis Jacmanni w odm. Dictamnus fr. Paeonia sin i inne byliny.

Kwiaciarstwo.

Hozakowski B. Toruń, Mostowa 28. Zakłady Ogrodnicze. Poleca hortensje, cyklameny, paprocie, róże, palmy.

Nasiennictwo.

B. Hozakowski, Toruń, Mostowa 28., Skład i hodowla nasion, poleca wszelkie nasiona kwiatowe, warzywne znanej wyborowej jakości.

L. Jasiński—Składy nasion: Łęczyca, Poznańska 30 tel. 125 oraz Łódź ul. św. Andrzeja 10, tel. 8-56 polecają: nasiona dla wszystkich, narzędzia i preparaty chemiczne dla celów ogrodniczych i przyrządy pszczelarskie. Cenniki bezpłatnie.

Maszyny i narzędzia ogrodnicze.

B. Hozakowski, Toruń, Mostowa 28, Skład i Hodowla Nasion, poleca największy wybór specjalnych narzędzi i przyborów ogrodniczych.

Mann Alfons Sp. akc. Warszawa, pl. Małachowskiego 2, Wyrabia solidne sekatory ręczne i na tyczkę, krzesaki, sierpaki, okulizaki, szczotki, piłki, nożyce do szpalerów. Katalogi gratis.

Środki ochrony roślin, chemikalja.

„Azot" Sp. Akc. Jaworzno. Biuro sprzedarzy w Warszawie, Mokotowska 55, m. 7, tel. 8-94-01, dostarcza własnego wyrobu marki „Nietoperz": 1) zaprawy suche: „Ziarnik" dla zbóż, „Ziarnik B" dla nasion warzyw i kwiatów, „Buraczak" dla buraków, „Gorczyk" dla ochrony zasiewu przed ptactwem; 2) do tępienia chwastów: w zbożu „Łupuszniak", na placach sportowych i ścieżkach „Chwaścień". 3) do szczepienia i lepowania drzew krzewów: maść ogrodniczą, lep sadowniczy; 4) do tępienia chorób i szkodników w sadach: „Karbolina", „Sanol" na mszyce; 5) do walki z gryzoniami w polu, ogrodzie i domu „Dusimysz, świece gazowe; 6) do tępienia robactwa domowego „Owadziak" na muchy i inne; „Cim", na pluskwy; „Kar" na karaluchy. Do nabycia we wszystkich Spółdzielniach Rolniczych składach nasion i składach aptecznych.

B. Hozakowski; Toruń, Mostowa 28, Skład i Hodowla Nasion poleca powszechnie używane środki ochrony roślin, preparaty chemiczne i nawozy sztuczne.

„Uniwersum" Poznań, ul. Grunwaldzka 27. Fabryka środków do zwalczania szkodników. Prosimy żądać nadesłania cennika naszych renomowanych środków do zwalczania szkodników pasorzytnych. Dorównywamy każdej zagranicznej konkurencji.

Różne.

„Wierzba", Związek producentów Wikliny, Spółdz. z odp. udz. Rudnik n-S. Młp. tel. 12 (p. i st. kol. loco). Fabryka wyrobów koszykarskich i koszyków łubianych. Wiklina koszykarska. Sadzonki wikliny. Rafja. Koszyki łubiane do transportu owoców jagodowych, pestkowych, warzyw i kwiatów. Klosze łubiane dla ochrony przed mrozem. Cieniówki inspektowe. Etykiety ogrodnicze. Cenniki na żądanie.

DRUKARNIA NOWOŚWIECKA
WARSZAWA,
NOWY-ŚWIAT 57.